

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
—

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Contents

**6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं
काण्डं 3**

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

6.6.1.1

सुवर्गाय॑ वा ए॒तानि॑ लो॒काय॑ हूयन्ते॒ यद्-दा॑क्षि॒णानि॑ द्वाभ्यां॒
गार्.ह॑पत्ये जुहोति द्विपाद्-यज॑मानः प्रतिष्ठित्या॒ आग्नी॑ध्रे
जुहोत्यन्तरिक्ष॑ ए॒वाऽऽ*क्रम॑ते स॒दोऽभ्यै॑ति सुवर्गमे॒वैनं॑ लो॒कं ग॑मयति
सौरी॑भ्यामृ॒ग्भ्यां गार्.ह॑पत्ये जुहोत्यमुमे॒वैनं॑ लो॒कं समा॑रोहयति
नय॑वत्यर्चाऽऽ*ग्नी॑ध्रे जुहोति सुवर्गस्य लो॒कस्या॒भिनी॑त्यै दि॒वं गच्छ॑
सुवः॑ प॒तेति॑ हिरण्यं- [] 1

6.6.1.1 - Padam

सुवर्गायेति॑ सुवः – गाय॑ । वै । ए॒तानि॑ । लो॒काय॑ । हूयन्ते॒ । यत् ।
दा॑क्षि॒णानि॑ । द्वाभ्याम् । गार्.ह॑पत्य इति गार्.ह – पत्ये ।

जुहोति । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति
 प्रति – स्थित्यै । आग्नीध्र इत्याग्नि – इध्रे । जुहोति । अन्तरिक्षे ।
 एव । एति । क्रमते । सदः । अभि । एति । एति । सुवर्गमिति
 सुवः – गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । सौरीभ्याम् ।
 ऋग्भ्यामित्यृक् – भ्याम् । गार्हपत्य इति गार्ह – पत्ये । जुहोति ।
 अमुम् । एव । एनम् । लोकम् । समारोहयतीति सं – आरोहयति ।
 नयवत्येति नय – वत्या । ऋचा । आग्नीध्र इत्याग्नि – इध्रे ।
 जुहोति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिनीत्य इत्यभि
 – नीत्यै । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत । इति । हिरण्यम् । 1 (50)

6.6.1.2

हुत्वोद्-गृह्णाति सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति रूपेण वो
 रूपमभ्यैमीत्याह रूपेण ह्यासां रूपमभ्यैति यद्विरण्येन तुथो वो
 विश्ववेदा वि भजत्वित्याह तुथो ह स्म वै विश्ववेदा देवानां दक्षिणा
 वि भजति तेनैवैना वि भजत्ये तत् ते अग्ने राध- [] 2

6.6.1.2 - Padam

हु॒त्वा । उ॒दि॒ति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॑ । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः – ग॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् ।
लो॒क॒म् । ग॒म॒य॒ति॑ । रू॒पे॒ण॑ । वः । रू॒प॒म् । अ॒भि॒ । ए॒ति॑ । ए॒मि॒ ।
इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । रू॒पे॒ण॑ । हि॒ । आ॒साम् । रू॒प॒म् । अ॒भि॒ । ए॒ति॑ । ए॒ति॑ ।
यत् । हि॒र॒ण्ये॒न॑ । तु॒थः॑ । वः । वि॒श्व॒वे॒दा॒ इति॑ वि॒श्व – वे॒दाः॑ । वी॒ति॑ ।
भ॒ज॒तु॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । तु॒थः॑ । ह॒ । स्म॒ । वै । वि॒श्व॒वे॒दा॒ इति॑
वि॒श्व – वे॒दाः॑ । दे॒वा॒ना॒म्॑ । दक्षि॒णाः॑ । वी॒ति॑ । भ॒ज॒ति॑ । ते॒न॑ । ए॒व ।
ए॒नाः॑ । वी॒ति॑ । भ॒ज॒ति॑ । ए॒तत् । ते॒ । अ॒ग्ने॒ । रा॒धः॑ । 2 (50)

6.6.1.3

ऐ॒ति॑ सो॒म॒च्यु॒त॒मि॒त्या॒ह॑ सो॒म॒च्यु॒त॒७ ह्य॒स्य॑ रा॒ध ऐ॒ति॑ त॒न्मि॒त्र॒स्य॑ प॒था
न॒ये॒त्या॒ह॑ शान्त्या॑ ऋ॒त॒स्य॑ प॒था प्रे॒त च॒न्द्र दक्षि॒णा॒ इत्या॒ह॑ स॒त्यं॑ वा
ऋ॒त॒७ स॒त्ये॒नै॒वैना॑ ऋ॒ते॒न॑ वि॒ भ॒ज॒ति॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ प॒था सु॒वि॒ता
न॒य॒न्ती॒रि॒त्या॒ह॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ ह्ये॒ताः॑ प॒था य॒न्ति॑ यद्–दक्षि॒णा
ब्रा॒ह्म॒ण॒म॒द्य॑ रा॒ध्या॒स– [] 3

6.6.1.3 - Padam

ए॒ति । ए॒ति । सो॒म॒च्यु॒तमि॒ति सो॒म – च्यु॒तम् । इति॑ । आ॒ह ।
सो॒म॒च्यु॒तमि॒ति सो॒म – च्यु॒तम् । हि । अ॒स्य । रा॒धः । ए॒ति । ए॒ति ।
तत् । मि॒त्रस्य॑ । प॒था । न॒य । इति॑ । आ॒ह । शा॒न्त्यै॑ । ऋ॒तस्य॑ ।
प॒था । प्रेति॑ । इ॒त । च॒न्द्रद॑क्षिणा इति॑ च॒न्द्र – द॑क्षिणाः । इति॑ ।
आ॒ह । स॒त्यम् । वै । ऋ॒तम् । स॒त्येन॑ । ए॒व । ए॒नाः । ऋ॒तेन॑ । वी॒ति ।
भ॒जति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । प॒था । सु॒विता॑ । न॒यन्तीः॑ । इति॑ । आ॒ह ।
य॒ज्ञस्य॑ । हि । ए॒ताः । प॒था । य॒न्ति । यत् । द॑क्षिणाः । ब्रा॒ह्मण॑म् ।
अ॒द्य । रा॒ध्यास॑म् । 3 (50)

6.6.1.4

मृ॒षिमा॑र्षे॒यमि॒त्याहै॑ष वै ब्रा॒ह्मण॑ ऋ॒षिरा॑र्षे॒यो यः शु॑श्रु॒वान्
तस्मा॑दे॒वमा॒ह वि सु॒वः प॒श्य व्य॑न्त॒रि॒क्षमि॒त्याह॑ सु॒वर्ग॑मे॒वैनं॑
लौ॒कं ग॑म॒यति॑ य॒तस्व॑ स॒दस्यै॑रि॒त्याह॑ मि॒त्रत्वा॑यास्म॒द्वा॒त्रा दे॒वत्रा॑
ग॒च्छ॒त म॑धु॒मतीः॑ प्र॒दा॒ता॒रमा॑ वि॒शते॑त्याह॑ व॒यमि॒ह प्र॒दा॒ता॒रः
स्मो॑ऽस्मा॒नमु॒त्र म॑धु॒मती॑रा वि॒शते॑ति– [] 4

6.6.1.4 - Padam

ऋ॑षि॒म् । आ॒र्षे॒यम् । इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । ब्रा॒ह्म॒णः । ऋ॑षिः ।
आ॒र्षे॒यः । यः । शु॒श्रु॒वान् । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । वी॒ति ।
सु॒वः । पश्य॑ । वी॒ति । अ॒न्तरि॑क्षम् । इति॑ । आ॒ह । सु॒वर्ग॑मिति॑
सु॒वः-गम् । ए॒व । ए॒नम् । लो॒कम् । ग॒मय॑ति । यत॑स्व । स॒दस्यैः॑ ।
इति॑ । आ॒ह । मि॒त्रत्वा॑येति॑ मि॒त्र - त्वा॑य । अ॒स्मद्दा॑त्रा इत्य॑स्मत्-
दा॒त्राः । दे॒वत्रे॑ति॑ दे॒व - त्रा । ग॒च्छ॑त । म॒धु॒मती॑रिति॑ म॒धु - म॒तीः ।
प्र॒दा॒ता॒रमि॑ति॑ प्र - दा॒ता॒रम् । ए॒ति । वि॒श॑त । इति॑ । आ॒ह । व॒यम् ।
इ॒ह । प्र॒दा॒ता॒र इति॑ प्र - दा॒ता॒रः । स्मः । अ॒स्मान् । अ॒मु॒त्र ।
म॒धु॒मती॑रिति॑ म॒धु - म॒तीः । ए॒ति । वि॒श॑त । इति॑ । 4 (50)

6.6.1.5

वा॒वै॒तदा॑ह॒ हिर॑ण्यं द॒दाति॑ ज्योति॑र्वै॒ हिर॑ण्यं ज्योति॑रे॒व पु॒रस्ता॑द्ध॒त्ते
सु॒वर्ग॑स्य॒ लो॒कस्या॑नु॒ख्या॒त्या अ॒ग्नी॑र्धे द॒दात्य॑ग्नि॒मुखा॑ने॒वर्तून्॑ प्री॒णाति॑
ब्र॒ह्म॒णे द॒दाति॑ प्र॒सू॒त्यै हो॑त्रे द॒दात्या॑त्मा वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑
य॒द्धो॒ताऽऽत्मा॑नमे॒व य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॒णाभिः॑ स॒मर्ध॑यति । 5

6.6.1.5 - Padam

वाव । ए॒तत् । आ॒ह । हि॒र॒ण्य॒म् । द॒दा॒ति । ज्यो॑तिः । वै । हि॒र॒ण्य॒म् ।
ज्यो॑तिः । ए॒व । पु॒र॒स्तात् । ध॒त्ते । सु॒व॒र्ग॒स्येति॑ सु॒वः – ग॒स्य ।
लो॒क॒स्य । अ॒नु॒ख्या॒त्या इत्य॑नु – ख्या॒त्यै । अ॒ग्नी॒ध इत्य॑ग्नि – इ॒धे ॥
द॒दा॒ति । अ॒ग्नि॒मु॒खा॒नित्य॑ग्नि – मु॒खा॒न् । ए॒व । ऋ॒तून् । प्री॒णा॒ति ।
ब्र॒ह्म॒णे ॥ द॒दा॒ति । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र–सू॒त्यै । हो॒त्रे ॥ द॒दा॒ति । आ॒त्मा ।
वै । ए॒षः । य॒ज्ञ॒स्य । यत् । हो॒ता ॥ आ॒त्मा॒न॒म् । ए॒व । य॒ज्ञ॒स्य ।
दक्षि॑णाभिः । स॒मि॒ति । अ॒र्ध॒य॒ति । 5 (38) (हि॒र॒ण्य॒ – रा॒धो –
॥ रा॒ध्या॒स – म॒मु॒त्र म॒धु॒म॒ती॒रा वि॒श॒ते॒त्य – षा॒त्रि॒श्च॒) (A1)

6.6.2.1

स॒मि॒ष्ट य॒जू॒षि जु॑होति य॒ज्ञ॒स्य स॒मि॒ष्ट्यै य॒द्वै य॒ज्ञ॒स्य कू॒रं
य॒द्–वि॒लि॒ष्टं य॒द॒त्येति॑ य॒न्ना॒त्येति॑ य॒द॒ति॒क॒रोति॑ य॒न्ना॒पि क॒रोति॑ त॒दे॒व
तैः प्री॑णाति न॒व जु॑होति न॒व वै पु॒रु॒षे प्रा॒णाः पु॒रु॒षेण॑ य॒ज्ञः
सं॒मि॒तो या॒वा॒ने॒व य॒ज्ञ॒स्तं प्री॑णाति ष॒ड् ऋ॒ग्मि॒या॒णि जु॑होति
ष॒ड्वा ऋ॒त॒व ऋ॒तू॒ने॒व प्री॑णाति त्री॒णि य॒जू॒षि– [] 6

6.6.2.1 - Padam

स॒मि॒ष्ट॒य॒जू॒षी॑ति॒ समि॒ष्ट – य॒जू॒षि॑ । जु॒हो॑ति । य॒ज्ञस्य॑ । स॒मि॒ष्ट्या॒
इति॑ सं – इ॒ष्ट्यै॑ । यत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । कू॒रम् । यत् । वि॒लि॒ष्टमि॑ति॒
वि – लि॒ष्टम् । यत् । अ॒त्ये॒तीत्य॑ति – ए॒ति । यत् । न । अ॒त्ये॒तीत्य॑ति
– ए॒ति । यत् । अ॒ति॒क॒रो॒तीत्य॑ति – क॒रो॒ति । यत् । न । अ॒पीति॑ ।
क॒रो॒ति । तत् । ए॒व । तैः । प्री॒णा॒ति । न॒व । जु॒हो॑ति । न॒व । वै ।
पु॒रु॒षे । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । पु॒रु॒षेण॑ । य॒ज्ञः । स॒मि॒त इति॑
सं – मि॒तः । या॒वान् । ए॒व । य॒ज्ञः । तम् । प्री॒णा॒ति । षट् ।
ऋ॒ग्मि॒याणि॑ । जु॒हो॑ति । षट् । वै । ऋ॒त॒वः । ऋ॒तून् । ए॒व । प्री॒णा॒ति ।
त्री॒णि । य॒जू॒षि॑ । 6 (50)

6.6.2.2

त्रय॑ इ॒मे लो॒का इ॒माने॒व लो॒कान् प्री॒णा॒ति य॒ज्ञ य॒ज्ञं ग॑च्छ॒ य॒ज्ञप॑तिं
ग॒च्छे॒त्याह॑ य॒ज्ञप॑ति॒मे॒वैनं॑ ग॒मय॑ति॒ स्वां यो॑निं ग॒च्छे॒त्याह॑ स्वा॒मे॒वैनं॑
यो॑निं ग॒मय॑त्येष॒ ते य॒ज्ञो य॒ज्ञप॑ते॒ सह॑सू॒क्त॒वाकः॑ सु॒वीर॑ इ॒त्याह॑

यज॑मान ए॒व वी॒र्यं॑ दधाति वा॒सिष्ठो॑ ह सा॒त्यह॒व्यो दे॒वभा॒गं प॑प्रच्छ
यत् सृ॒ज्जया॑न् बहु॒याजिनो॑ऽयी॒यजो॑ य॒ज्ञे- [] 7

6.6.2.2 - Padam

त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् । प्री॒णाति॑ । य॒ज्ञ ।
य॒ज्ञम् । गच्छ॑ । य॒ज्ञप॑तिमि॒ति य॒ज्ञ - प॑तिम् । गच्छ॑ । इति॑ । आ॒ह ।
य॒ज्ञप॑तिमि॒ति य॒ज्ञ - प॑तिम् । ए॒व । ए॒नम् । ग॒मय॑ति । स्वा॒म् ।
यो॒निम् । गच्छ॑ । इति॑ । आ॒ह । स्वा॒म् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒निम् ।
ग॒मय॑ति । ए॒षः । ते॑ । य॒ज्ञः । य॒ज्ञप॑त इति॑ य॒ज्ञ - प॑ते ।
स॒हसू॑क्तवा॒क इति॑ स॒हसू॑क्त - वा॒कः । सु॒वीर॑ इति॑ सु - वी॒रः ।
इति॑ । आ॒ह । यज॑माने । ए॒व । वी॒र्य॑म् । दधा॑ति । वा॒सिष्ठः॑ । ह ।
सा॒त्यह॒व्य इति॑ सा॒त्य - ह॒व्यः । दे॒वभा॒गमि॑ति दे॒व - भा॒गम् ।
प॑प्रच्छ । यत् । सृ॒ज्जया॑न् । बहु॒याजिन॑ इति॑ बहु - या॒जिनः॑ ।
अयी॑यजः । य॒ज्ञे । 7 (50)

6.6.2.3

य॒ज्ञं प्र॒त्यति॑ष्ठि॒पा(३) य॒ज्ञप॑ता(३)वि॒ति स हो॑वाच य॒ज्ञप॑तावि॒ति
स॒त्याद्वै सृ॒ज्जयाः॑ परा॒ बभू॑वुरि॒ति हो॑वाच य॒ज्ञे वाव॑ य॒ज्ञः प्र॒तिष्ठा॑प्य
आसी॒द्-य॒जमा॑नस्या-परा॒भावा॑येति दे॒वा गा॑तुविदो गा॒तुं वि॒त्त्वा गा॑तु
-मि॒तेत्या॑ह य॒ज्ञ ए॒व य॒ज्ञं प्र॒ति स्था॑पयति य॒जमा॑नस्या-परा॒भावा॑य । 8

6.6.2.3 - Padam

य॒ज्ञम् । प्र॒तीति॑ । अ॒तिष्ठि॑पा(३): । य॒ज्ञप॑ता(३)वि॒ति य॒ज्ञ-प॑ता(३)उ ।
इति॑ । सः । ह । उ॒वाच । य॒ज्ञप॑तावि॒ति य॒ज्ञ-प॑तौ । इति॑ । स॒त्यात् ।
वै । सृ॒ज्जयाः॑ । प॒रेति॑ । ब॒भूवुः॑ । इति॑ । ह । उ॒वाच । य॒ज्ञे । वाव॑ ।
य॒ज्ञः । प्र॒तिष्ठा॑प्य इति॑ प्र॒ति - स्था॑प्यः । आसी॒त् । य॒जमा॑नस्य ।
अ॒परा॒भावा॑येत्यपरा - भा॒वाय॑ । इति॑ । दे॒वाः ॥ गा॑तुवि॒द इति॑ गा॒तु-
वि॒दः । गा॒तुम् । वि॒त्त्वा । गा॒तुम् । इ॒त । इति॑ । आ॒ह । य॒ज्ञे । ए॒व ।
य॒ज्ञम् । प्र॒तीति॑ । स्था॑पयति । य॒जमा॑नस्य । अ॒परा॒भावा॑येत्यपरा-
भा॒वाय॑ । 8 (41) (यजू॑षि - य॒ज्ञ - ए॒कच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A2)

6.6.3.1

अव॒भृ॒थ-यजू॑ꣳषि जु॒होति॑ यदे॒वा॒र्वा॒चीन॑-मे॒क॒हा॒य॒नादे॑नः॒ करो॑ति॒
तदे॒व तै॒रव॑ यज॒ते ऽपो॑ऽवभृ॒थ-म॒वैत्य॑प्सु॒ वै वरु॑णः॒ साक्षा॑दे॒व
वरु॑णम॒व यज॒ते वर्त्म॑ना॒ वा अ॒न्वित्य॑ य॒ज्ञꣳ रक्षा॑ꣳसि जिघा॑ꣳसन्ति॒
साम्ना॑ प्र॒स्तो॒ताऽन्व॑वैति॒ साम॑ वै रक्षो॑हा रक्ष॒साम॑प॒हत्यै॑
त्रि॒र्नि॒ध॒नमु॑पैति॒ त्रय॑ इ॒मे लो॒का ए॒भ्य ए॒व लो॒केभ्यो॑ रक्षा॑ꣳ- [] 9

6.6.3.1 - Padam

अव॒भृ॒थयजू॑ꣳषीत्य॒वभृ॒थ - यजू॑ꣳषि । जु॒होति॑ । यत् । ए॒व ।
अ॒र्वा॒चीन॑म् । ए॒क॒हा॒य॒नादि॒त्येक॑ - हा॒य॒नात् । ए॒नः । करो॑ति । तत् ।
ए॒व । तैः । अ॒वेति॑ । यज॒ते । अ॒पः । अ॒वभृ॒थमि॒त्यव॑ - भृ॒थम् ।
अ॒वेति॑ । ए॒ति । अ॒प्सि॒स्वित्य॑प् - सु । वै । वरु॑णः । साक्षा॑दि॒ति
स - अ॒क्षात् । ए॒व । वरु॑णम् । अ॒वेति॑ । यज॒ते । वर्त्म॑ना । वै ।
अ॒न्वित्ये॑त्यनु॒ - इत्य॑ । य॒ज्ञम् । रक्षा॑ꣳसि । जिघा॑ꣳसन्ति । साम्ना॑ ।
प्र॒स्तो॒तेति॑ प्र - स्तो॒ता । अ॒न्ववै॑तीत्यनु॒ - अ॒वैति॑ । साम॑ । वै ।
रक्षो॑हेति॒ रक्षः॑ - हा । रक्ष॒साम् । अ॒प॒ह॒त्या इत्य॑प् - ह॒त्यै । त्रिः ।

नि॒ध॒न॒मि॒ति॒ नि॒ – ध॒न॒म् । उ॒पे॒ति॒ । ए॒ति॒ । त्र॒यः॑ । इ॒मे॒ । लो॒काः॑ ।
ए॒भ्यः॑ । ए॒व । लो॒के॒भ्यः॑ । र॒क्षा॒ꣳसि॑ । 9 (50)

6.6.3.2

–स्य॑प॒ ह॒न्ति॑ पु॒रु॒षः॑ पु॒रु॒षो॑ नि॒ध॒न॒मु॒पै॒ति॑ पु॒रु॒षः॑ पु॒रु॒षो॑ हि॒ र॒क्ष॒स्वी॑
र॒क्ष॒साम॑प॒ह॒त्या॑ उ॒रु॒ꣳ हि॒ रा॒जा॑ व॒रु॒णश्च॑का॒रे॒त्या॒ह॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै॑ श॒तं
ते॑ रा॒जन्॑ भि॒षजः॑ स॒ह॒स्र॑मि॒त्या॒ह॑ भे॒षज॑मे॒वास्मै॑ क॒रो॒त्य॒भि॒ष्ठि॒तो॑
व॒रु॒णस्य॑ पा॒श इ॒त्या॒ह॑ व॒रु॒णपा॑शमे॒वाभि॑ तिष्ठति ब॒र्हि॒रभि॑
जु॒हो॒त्या॒हु॒ती॒नां॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ अथो॑ अ॒ग्नि॒व॒त्ये॒व जु॒हो॒त्यप॑ ब॒र्हि॒षः॑

प्र॒या॒जा॒न्– [] 10

6.6.3.2 - Padam

अ॒पे॒ति॒ । ह॒न्ति॑ । पु॒रु॒षः॑ पु॒रु॒ष इति॑ पु॒रु॒षः॑ – पु॒रु॒षः॑ । नि॒ध॒न॒मि॒ति॒
नि॒ – ध॒न॒म् । उ॒पे॒ति॒ । ए॒ति॒ । पु॒रु॒षः॑ पु॒रु॒ष इति॑ पु॒रु॒षः॑ – पु॒रु॒षः॑ ।
हि॒ । र॒क्ष॒स्वी॑ । र॒क्ष॒साम् । अ॒प॒ह॒त्या॑ इ॒त्यप॑ – ह॒त्यै॑ । उ॒रु॒म् । हि॒ ।
रा॒जा॑ । व॒रु॒णः॑ । च॒का॒र । इति॑ । आ॒ह॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति॒–स्थि॒त्यै॑ ।
श॒तम् । ते॑ । रा॒जन् । भि॒षजः॑ । स॒ह॒स्र॑म् । इति॑ । आ॒ह॑ । भे॒षज॑म् ।

ए॒व । अ॒स्मै । क॒रोति॑ । अ॒भि॒ष्टि॒त इ॒त्यभि॑ – स्ति॒तः । व॒रु॒णस्य॑ ।
पा॒शः । इति॑ । आ॒ह । व॒रु॒णपा॒शमि॑ति व॒रु॒ण – पा॒शम् । ए॒व ।
अ॒भी॒ति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ब॒र्हिः । अ॒भी॒ति॑ । जु॒होति॑ । आ॒हु॒तीना॑मित्या–
हु॒तीना॑म् । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्ति॒त्यै । अ॒थो इति॑ ।
अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि – व॒ति । ए॒व । जु॒होति॑ । अ॒प॒ब॒र्हिष॑
इ॒त्यप॑ – ब॒र्हिषः॑ । प्र॒या॒जा॒निति॑ प्र – या॒जान् । 10 (50)

6.6.3.3

य॒जति॑ प्र॒जा वै ब॒र्हिः प्र॒जा ए॒व व॒रु॒णपा॒शान्–मु॒ञ्च॒त्याज्य॑भा॒गौ
य॒जति॑ य॒ज्ञस्यै॑व चक्षु॒षी नान्त॑रेति व॒रु॒णं य॒जति॑ व॒रु॒णपा॒शादे॑वैनं
मु॒ञ्च॒त्यग्नी॑व॒रु॒णौ य॒जति॑ सा॒क्षादे॑वैनं व॒रु॒णपा॒शान् मु॒ञ्च॒त्य–
प॒ब॒र्हिषा॑वनू॒यजौ॑ य॒जति॑ प्र॒जा वै ब॒र्हिः प्र॒जा ए॒व व॒रु॒णपा॒शान्–
मु॒ञ्च॒ति च॒तुरः॑ प्र॒या॒जान् य॒जति॑ द्वा॒वनू॒याजौ॑ षट्थं संप॒द्यन्ते॑
षड्वा ऋ॒तव॑– [] 11

6.6.3.3 - Padam

य॒जति॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । वै । ब॒र्हिः । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः ।
ए॒व । व॒रुण॑पा॒शादि॑ति वरुण – पा॒शात् । मु॒ञ्चति॑ ।
आ॒ज्यभा॑गा॒वित्या॑ज्य – भा॒गौ । य॒जति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व । चक्षु॑षी
इति॑ । न । अ॒न्तः । ए॒ति । व॒रुण॑म् । य॒जति॑ । व॒रुण॑पा॒शादि॑ति वरुण
– पा॒शात् । ए॒व । ए॒नम् । मु॒ञ्चति॑ । अ॒ग्नीव॑रुणा॒वित्य॑ग्नी-व॒रुणौ ।
य॒जति॑ । सा॒क्षादि॑ति स – अ॒क्षात् । ए॒व । ए॒नम् । व॒रुण॑पा॒शादि॑ति
वरुण॑-पा॒शात् । मु॒ञ्चति॑ । अ॒पब॑र्हिषा॒वित्य॑प – ब॒र्हिषौ ।
अ॒नूया॑जा॒वित्य॑नु – या॒जौ । य॒जति॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । वै ।
ब॒र्हिः । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । ए॒व । व॒रुण॑पा॒शादि॑ति वरुण-
पा॒शात् । मु॒ञ्चति॑ । च॒तुरः । प्र॒याजा॑निति प्र – या॒जान् । य॒जति॑ ।
द्वौ । अ॒नूया॑जा॒वित्य॑नु – या॒जौ । षट् । स॒मिति॑ । प॒द्यन्ते॑ । षट् । वै ।
ऋ॒तवः॑ । 11 (50)

6.6.3.4

ऋ॒तु॒ष्वे॒व॒ प्र॒ति॒ ति॒ष्ठ॒-त्य॒व॒भृ॒थ॒-नि॒च॒ङ्कु॒णे॒त्या॒ह॒ य॒थो॒दि॒त॒मे॒व॒ व॒रु॒ण॒म॒व॒
य॒ज॒ते॒ स॒मु॒द्रे॒ ते॒ हृ॒द॒य॒-म॒प्स्व॒न्त॒रि॒त्या॒ह॒ स॒मु॒द्रे॒ ह्य॒न्त॒र्व॒रु॒णः॒ सं॒ त्वा॒
वि॒श॒-न्त्वो॒ष॒धी॒-रु॒ताऽऽ*प॒ इ॒त्या॒हा॒द्भि॒-रे॒वैन॒मो॒ष॒धी॒भिः॒ स॒म्य॒ञ्चं॑ द॒धा॒ति॒
दे॒वी॒रा॒प॒ ए॒ष॒ वो॒ गर्भ॑ इ॒त्या॒ह॒ य॒था॒य॒जु॒रे॒वै॒तत् प॒श॒वो॒ वै- [] 12

6.6.3.4 - Padam

ऋ॒तु॒षू॒ । ए॒व॒ । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । अ॒व॒भृ॒थे॒त्य॒व॒ - भृ॒थ॒ । नि॒च॒ङ्कु॒णे॒ति॒
नि॒ - च॒ङ्कु॒ण॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । य॒थो॒दि॒त॒मि॒ति॒ य॒था॒ - उ॒दि॒त॒म् । ए॒व॒ ।
व॒रु॒ण॒म् । अ॒वे॒ति॒ । य॒ज॒ते॒ । स॒मु॒द्रे॒ । ते॒ । हृ॒द॒य॒म् । अ॒प्स्वि॒त्य॒प्-सु॒ ।
अ॒न्तः॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । स॒मु॒द्रे॒ । हि॒ । अ॒न्तः॒ । व॒रु॒णः॒ । स॒मि॒ति॒ । त्वा॒ ।
वि॒श॒न्तु॒ । ओ॒ष॒धीः॒ । उ॒त॒ । आ॒पः॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । अ॒द्भि॒रि॒त्य॒त्-भिः॒ ।
ए॒व॒ । ए॒न॒म् । ओ॒ष॒धी॒भि॒रि॒त्यो॒ष॒धि॒ - भिः॒ । स॒म्य॒ञ्च॒म् । द॒धा॒ति॒ ।
दे॒वीः॒ । आ॒पः॒ । ए॒षः॒ । वः॒ । गर्भः॑ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ ।
य॒था॒य॒जु॒रि॒ति॒ य॒था॒ - य॒जुः॒ । ए॒व॒ । ए॒त॒त् । प॒श॒वः॒ । वै॒ । 12 (50)

6.6.3.5

सो॒मो यद्-भि॒न्दूनां॑ भ॒क्षये॑त् प॒शुमा॑न्त्-स्याद्-वरु॑ण-स्त्वेनं॑
 गृ॒ह्णीया॑द्यन्न भ॒क्षये॑दप॒शुः स्या॑न्नैनं॑ वरु॑णो गृ॒ह्णीया॑-दुप॒स्पृश्य॑मेव
 प॒शुमान् भ॑वति नैनं॑ वरु॑णो गृ॒ह्णाति॑ प्र॒तियु॑तो वरु॑णस्य पा॒श इ॒त्याह॑
 वरु॑णपा॒शादे॒व निर्मु॑च्यते ऽप्र॒तीक्ष॑मा य॒न्ति वरु॑णस्यान्तर्हि॒त्या
 ए॒धोऽस्ये॑धिषीम॒ही-त्या॑ह स॒मिधै॒वाग्निं॑ नम॒स्यन्त॑ () उपा॒यन्ति॑
 तेजो॑ऽसि तेजो॑ मयि धे॒हीत्या॑ह तेज॑ ए॒वाऽऽत्मन्॑ ध॒त्ते । 13

6.6.3.5 - Padam

सो॒मः । यत् । भि॒न्दूनाम् । भ॒क्षये॑त् । प॒शुमानि॑ति प॒शु - मान् ।
 स्या॑त् । वरु॑णः । तु । ए॒नम् । गृ॒ह्णीया॑त् । यत् । न । भ॒क्षये॑त् ।
 अ॒प॒शुः । स्या॑त् । न । ए॒नम् । वरु॑णः । गृ॒ह्णीया॑त् । उ॒प॒स्पृश्य॑मित्यु॒प
 -स्पृश्य॑म् । ए॒व । प॒शुमानि॑ति प॒शु - मान् । भ॑वति । न । ए॒नम् ।
 वरु॑णः । गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒तियु॑त इति प्र॒ति - यु॑तः । वरु॑णस्य । पा॒शः ।
 इति॑ । आ॒ह । वरु॑णपा॒शादि॑ति वरु॑ण - पा॒शात् । ए॒व । नि॒रिति॑ ।
 मु॒च्यते॑ । अ॒प्र॒तीक्ष॑मित्यप्र॒ति - ई॒क्षम् । ए॒ति । य॒न्ति । वरु॑णस्य ।

अ॒न्तर्हि॒त्या इ॒त्यन्तः॑ – हि॒त्यै॑ । ए॒धः॑ । अ॒सि॑ । ए॒धिषी॑महि । इति॑ ।
 आ॒ह । स॒मिधे॑ति स॒म् – इ॒धा॑ । ए॒व । अ॒ग्नि॑म् । न॒मस्य॑न्तः () ।
 उ॒पाय॑न्तीत्यु॒प – आ॑यन्ति । ते॒जः॑ । अ॒सि॑ । ते॒जः॑ । म॒यि॑ । धे॒हि॑ ।
 इति॑ । आ॒ह । ते॒जः॑ । ए॒व । आ॒त्मन्॑ । ध॒त्ते॑ । 13 (62)

(रक्षा॑सि – प्र॒याजा॑ – नृ॒तवो॑ – वै – न॒मस्य॑न्तो
 – द्वा॒दश॑ च) (A3)

6.6.4.1

स्फ्ये॑न वे॒दिमु॑द्धन्ति रथा॒क्षेण॑ वि मि॒मीते॑ यू॒पं मि॑नोति त्रि॒वृ॒तमे॑व
 वज्र॑ सं॒भृत्य॑ भ्रातृ॒व्याय॑ प्र॒ हर॑ति स्तृ॒त्यै य॑दन्तर्वे॒दि
 मि॒नुया॑द्-दे॒वलोक॑मभि॒ जये॑द्-यद्-ब॒हिर्वे॑दि म॒नुष्य॑ लो॒कं
 वे॒द्यन्त॑स्य स॒न्धौ मि॑नोत्यु॒भयो॑-लो॒कयो॑-र॒भिजि॑त्या उ॒पर॑संमितां
 मि॒नुया॑त् पि॒तृलोक॑कामस्य र॒शन॑संमितां म॒नुष्यलोक॑कामस्य च॒षाल॑-
 संमिता॑मिन्द्रि॒य काम॑स्य सर्वा॒न्त्स॒मान् प्र॑तिष्ठाकामस्य ये त्रयो॑
 म॒ध्यमा॑स्तान्त्स॒मान् प॒शुकाम॑स्यै॒तान् वा॑- [] 14

6.6.4.1 - Padam

स्फ्येन॑ । वेदि॑म् । उदि॑ति । हन्ति॑ । रथा॑क्षेणेति॑ रथ-अक्षे॑ण । वीति॑ ।
 मिमी॑ते । यू॒पम् । मि॒नोति॑ । त्रि॒वृ॒तमि॑ति त्रि - वृ॒तम् । ए॒व । वज्र॑म् ।
 संभृ॑त्येति सं - भृ॑त्य । भ्रातृ॑व्याय । प्रेति॑ । हर॑ति । स्तृ॑त्यै । यत् ।
 अ॒न्तर्वे॑दीत्यन्तः - वे॒दि । मि॒नुया॑त् । दे॒वलो॒कमि॑ति दे॒व - लो॒कम् ।
 अ॒भीति॑ । ज॒येत् । यत् । ब॒हिर्वे॑दीति ब॒हिः - वे॒दि । म॒नुष्य॑लो॒कमि॑ति
 म॒नुष्य॑ - लो॒कम् । वे॒द्यन्त॑स्येति वे॒दि - अ॒न्तस्य॑ । स॒न्धावि॑ति सं-
 धौ । मि॒नोति॑ । उ॒भयोः॑ । लो॒कयोः॑ । अ॒भिजि॑त्या इत्य॒भि - जि॒त्यै ।
 उ॒पर॑स॒मि॒तामि॑त्यु॒पर - सं॒मिता॑म् । मि॒नुया॑त् । पि॒तृलो॒कका॑मस्येति
 पि॒तृलो॒क - का॑मस्य । र॒शन॑स॒मि॒तामि॑ति र॒शन - सं॒मिता॑म् ।
 म॒नुष्य॑लो॒कका॑मस्येति म॒नुष्य॑लो॒क - का॑मस्य । च॒षाल॑सं॒मितामि॑ति
 च॒षाल॑ - सं॒मिता॑म् । इ॒न्द्रि॒यका॑मस्येतीन्द्रि॒य - का॑मस्य । सर्वा॑न् ।
 समा॑न् । प्र॒तिष्ठा॑का॒मस्ये॑ति प्र॒तिष्ठा॑-का॒मस्य॑ । ये । त्र॒यः । म॒ध्यमाः॑ ।
 तान् । समा॑न् । प॒शुका॑मस्येति प॒शु-का॑मस्य । ए॒तान् । वै । 14 (50)

6.6.4.2

अनु पशव उप तिष्ठन्ते पशुमानेव भवति व्यतिषजेदितरान् प्रजयैवैनं
 पशुभिर्व्यतिषजति यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति गर्तमितं तस्य
 मिनुयादुत्तरार्ध्यं ँवर्षिष्ठमथ हसीयाऽसमेषा वै गर्तमिदस्यैवं मिनोति
 ताजक् प्र मीयते दक्षिणार्ध्यं ँवर्षिष्ठं मिनुयाथ सुवर्गकामस्याथ
 हसीयाऽस-माक्रमणमेव तथ सेतुं ँयजमानः कुरुते सुवर्गस्य
 लोकस्य समष्ट्यै- [] 15

6.6.4.2 - Padam

अन्विति । पशवः । उपेति । तिष्ठन्ते । पशुमानिति पशु – मान् ।
 एव । भवति । व्यतिषजेदिति वि – अतिषजेत् । इतरान् । प्रजयेति
 प्र – जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु – भिः । व्यतिषजतीति
 वि – अतिषजति । यम् । कामयेत । प्रमायुक इति प्र – मायुकः ।
 स्यात् । इति । गर्तमितमिति गर्त – मितम् । तस्य । मिनुयात् ।
 उत्तरार्ध्यमित्युत्तर – अर्ध्यम् । वर्षिष्ठम् । अथ । हसीयाऽसम् ।
 एषा । वै । गर्तमिदिति गर्त – मित् । यस्य । एवम् । मिनोति ।

ता॒जक् । प्रे॒ति । मी॒यते । दक्षि॑णा॒र्ध्यमि॑ति दक्षि॑ण – अ॒र्ध्यम् ।
 वर्॒षि॑ष्ठम् । मि॒नुया॑त् । सु॒वर्ग॑का॒मस्ये॑ति सु॒वर्ग – का॒मस्य॑ । अथ॑ ।
 ह॒सीया॑ऽसम् । आ॒क्रम॑णमि॒त्या – क्र॑मणम् । ए॒व । तत् । से॒तुम् ।
 यज॑मानः । कु॒रुते । सु॒वर्ग॑स्ये॒ति सु॒वः – ग॒स्य । लो॒कस्य॑ ।
 सम॑ष्ट्या इति सं – अ॒ष्ट्यै । 15 (50)

6.6.4.3

यदे॑कस्मिन् यू॒पे द्वे र॑शने परि॒व्यय॑ति तस्मा॒देको द्वे जा॒ये वि॒न्दते॑
 यन्नै॑काऽर॒शनां॑ द्वो॒र्यूपयोः॑ परि॒व्यय॑ति तस्मान्नै॒का द्वौ प॒ती वि॒न्दते॑
 यं का॒मये॑त स्त्र्य॒स्य जा॒येते॑त्यु॒पान्ते॑ तस्य॒ व्यति॑षजे॒त् स्त्र्ये॑वा॒स्य
 जा॒यते॑ यं का॒मये॑त पु॒मानस्य॑ जा॒येते॑त्या॒न्तं तस्य॒ प्र वै॑ष्टये॒त्
 पु॒माने॑वा॒स्य – [] 16

6.6.4.3 - Padam

यत् । ए॒कस्मि॑न् । यू॒पे । द्वे इति॑ । र॒शने॑ इति॑ । परि॒व्यय॑तीति॑
 परि – व्य॑यति । तस्मा॑त् । ए॒कः । द्वे इति॑ । जा॒ये इति॑ । वि॒न्दते॑ ।
 यत् । न । ए॒काम् । र॒शना॑म् । द्वोः॑ । यू॒पयोः॑ ।

परिव्ययतीति॑ परि – व्ययति॑ । तस्मात्॑ । न । एका॑ । द्वौ । पती॑ इति ।
 विन्दते॑ । यम् । कामये॑त । स्त्री । अस्य॑ । जायेत॑ । इति॑ । उपान्त
 इत्युप – अन्ते॑ । तस्य॑ । व्यतिषजे॑दिति वि – अतिषजे॑त् । स्त्री ।
 एव । अस्य॑ । जायते॑ । यम् । कामये॑त । पुमान् । अस्य॑ । जायेत॑ ।
 इति॑ । आन्तमित्या॑ – अन्तम् । तस्य॑ । प्रेति॑ । वेष्टये॑त् । पुमान् ।

एव । अस्य॑ । 16 (50)

6.6.4.4

जायते॑ ऽसुरा॑ वै देवान् दक्षिणत॑ उपानयन् तान् देवा॑ उपशये॑नैवापा-
 नुदन्त॑ त-दुपशय॑स्यो-पशय॑त्वं यद्-दक्षिणत॑ उपशय॑ उपशये॑
 भ्रातृव्यापनु॑त्यै सर्वे॑ वा अन्ये॑ यूपाः पशु॑मन्तोऽथोपशय॑
 एवापशु॑स्तस्य॑ यजमानः पशुर्यन्न॑ निर्दिशे॑दार्ति-माच्छे॑द्-
 यजमानोऽसौ॑ ते पशुरिति॑ निर्दिशे॑द्यं द्विष्याद्-यमे॑व- [] 17

6.6.4.4 - Padam

जायते॑ । असुराः॑ । वै । देवान् । दक्षिणतः॑ । उपेति॑ । अनयन् ।
 तान् । देवाः॑ । उपशये॑नेत्युप – शयेन॑ । एव । अपेति॑ । अनुदन्त॑ ।

तत् । उप॒शय॑स्येत्युप – शय॑स्य । उप॒शय॑त्वमित्युपशय – त्वम् ।
यत् । दक्षि॑णतः । उप॒शय॑ इत्युप – शयः॑ । उप॒शय॑ इत्युप – शयै॑ ॥
भ्रातृ॑व्यापनु॒त्या इति॑ भ्रातृ॑व्य-अपनु॒त्यै । सर्वे॑ । वै । अन्ये॑ । यूपाः॑ ।
पशु॑मन्त इति॑ पशु – मन्तः॑ । अथ । उप॒शय॑ इत्युप – शयः॑ । एव ।
अपशुः॑ । तस्य॑ । यज॑मानः । पशुः॑ । यत् । न । निर्दि॑शेदिति॑ निः-
दिशे॑त् । आर्ति॑म् । एति॑ । ऋच्छे॑त् । यज॑मानः । असौ॑ । ते । पशुः॑ ।
इति॑ । निरि॑ति । दिशे॑त् । यम् । द्विष्या॑त् । यम् । एव । 17 (50)

6.6.4.5

द्वेष्टि॑ तमस्मै॑ पशुं॑ निर्दि॑शति॑ यदि॑ न द्विष्या॑दाखुस्ते॑ पशुरि॑ति ब्रूयान्न
ग्राम्यान्॑ पशून्॑ हिन॑स्ति नाऽऽ*रण्यान्॑ प्रजा॑पतिः॑ प्रजा॑ असृ॑जत
सोऽन्नाद्ये॑न व्या॑र्ध्यत॑ स एता॑मेकाद॑शिनी-मपश्य॑त् तया॑ वै
सोऽन्नाद्य॑मवारु॑न्ध यद्दश॑ यूपा॑ भवन्ति॑ दशा॑क्षरा॑ विराड॑न्नं विराड्
विराजै॑वा-न्नाद्य॑मव रु॑न्धे- [] 18

6.6.4.5 - Padam

द्वेष्टि॑ । तम् । अ॒स्मै । प॒शुम् । नि॒रिति॑ । दि॒शति॑ । यदि॑ । न ।
 द्वि॒ष्ट्यात् । आ॒खुः । ते । प॒शुः । इति॑ । ब्रू॒यात् । न । ग्रा॒म्यान् ।
 प॒शून् । हि॒नस्ति॑ । न । आ॒रण्यान् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॑तिः ।
 प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒सृज॑त । सः । अ॒न्नाद्ये॑नेत्यन्न – अद्ये॑न ।
 वी॒ति । आ॒र्ध्यत॑ । सः । ए॒ताम् । ए॒काद॑शिनीम् । अ॒पश्य॑त् । तया॑ ।
 वै । सः । अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न – अद्य॑म् । अ॒वेति॑ । अ॒रुन्ध॑ । यत् । द॒श ।
 यू॒पाः । भ॒वन्ति॑ । द॒शाक्ष॑रेति॑ द॒श – अ॒क्षरा॑ । वि॒राडिति॑ वि – राट् ।
 अ॒न्नम् । वि॒राडिति॑ वि – राट् । वि॒राजे॑ति वि – राजा॑ । ए॒व ।
 अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न – अद्य॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । 18 (50)

6.6.4.6

य॑ ए॒काद॑शः स्त॒न ए॒वास्यै॑ स दु॒ह ए॒वैनां॑ तेन॒ वज्रो॑ वा ए॒षा सं
 मी॑यते॒ यदे॑काद॒शिनी॑ सेश्व॒रा पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चं॑ य॒ज्ञं सं॑म॒र्दितो॑र्यत्
 पा॒त्नीव॑तं मि॒नोति॑ य॒ज्ञस्य॑ प्र॒त्युत्त॑ब्ध्यै स॒यत्वाय॑ । 19

6.6.4.6 - Padam

यः । ए॒काद॑शः । स्त॒नः । ए॒व । अ॒स्यै । सः । दु॒हे । ए॒व । ए॒नाम् ।
 ते॒न । व॒ज्रः । वै । ए॒षा । स॒मि॒ति । मी॒य॒ते । यत् । ए॒काद॑शिनी ।
 सा । ई॒श्व॒रा । पु॒रस्ता॑त् । प्र॒त्य॒ज्च॒म् । य॒ज्ञम् । सं॒म॒र्दि॒तो॒रि॒ति
 सं – म॒र्दि॒तोः । यत् । पा॒नी॒व॒त॒मि॒ति॒ पा॒नी – व॒त॒म् । मि॒नो॒ति॒ ।
 य॒ज्ञस्य॑ । प्र॒ती॒ति॒ । उ॒त्त॒ब्ध्या॑ इ॒त्यु॒त् – स्त॒ब्ध्यै । स॒य॒त्वा॒ये॒ति
 स॒य – त्वा॒य । 19 (30) (वै – स॒म॒ष्ट्यै – पु॒मा॒ने॒वा॒स्य – य॒मे॒व –
 रु॒न्धे – त्रि॒ंश॒च्च) (A4)

6.6.5.1

प्र॒जा॒प॒तिः । प्र॒जा अ॑सृ॒ज॒त स॑ रि॒रि॒चा॒नोऽम॑न्य॒त स॑ ए॒तामे॑काद॒शिनी॑–
 म॒प॒श्य॒त् त॒या वै स॑ आ॒यु॒रि॒न्द्रि॒यं वी॑र्य॒मा॒त्म॒न्न॒ध॒त्त प्र॒जा इ॒व ख॒लु वा
 ए॒ष सृ॑ज॒ते यो॒ य॒ज॒ते स॑ ए॒तर्हि॑ रि॒रि॒चा॒न इ॒व य॒देषै॑काद॒शिनी॑
 भ॒व॒त्या॒यु॒रे॒व त॒यैन्द्रि॑यं वी॒र्यं॑ य॒ज॒मा॒न आ॒त्मन् ध॑त्ते प्रै॒वाऽऽग्ने॑ये॒न
 वा॒प॒य॒ति मि॒थु॒न् सार॑स्व॒त्या क॑रोति॒ रेतः॑ – [] 20

6.6.5.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र॒-जाः । अ॒सृ॒जत॑ । सः ।
रि॒रि॒चा॒नः । अ॒म॒न्य॒त । सः । ए॒ताम् । ए॒का॒द॒शि॒नी॑म् । अ॒प॒श्य॒त् ।
तया॑ । वै । सः । आ॒युः । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । आ॒त्म॒न् । अ॒ध॒त्त ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । इ॒व । ख॒लु । वै । ए॒षः । सृ॒ज॒ते । यः ।
य॒ज॒ते । सः । ए॒त॒र्हि । रि॒रि॒चा॒नः । इ॒व । य॒त् । ए॒षा । ए॒का॒द॒शि॒नी॑ ।
भ॒व॒ति । आ॒युः । ए॒व । तया॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । य॒ज॒मा॒नः ।
आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते । प्रेति॑ । ए॒व । आ॒ग्ने॒ये॒न । वा॒प॒य॒ति । मि॒थु॒नम् ।
सा॒र॒स्व॒त्या । क॒रो॒ति । रे॒तः । 20 (50)

6.6.5.2

सौ॒म्ये॒न द॒धा॒ति॒ प्र ज॒न॒य॒ति पौ॒ष्णे॒न बा॒र्ह॒स्प॒त्यो भ॒व॒ति ब्र॒ह्म
वै दे॒वा॒नां बृ॒ह॒स्प॒तिर्ब्र॒ह्म॒णै॒वा॒स्मै प्र॒जाः प्र॒ज॒न॒य॒ति वैश्व॒दे॒वो भ॒व॒ति
वैश्व॒दे॒व्यो वै प्र॒जाः प्र॒जा ए॒वा॒स्मै प्र॒ज॒न॒य॒ती-न्द्रि॒य॒मे॒वैन्द्रे॒णा॒व
रु॒न्धे वि॒शं मा॒रु॒ते॒नौ॒जो ब॒ल॒मै॒न्द्रा॒ग्ने॒न प्र॒स॒वा॒य सा॒वि॒त्रो नि॒र्व॒रु॒ण॒त्वा॒य

वारु॑णो म॒ध्यत॑ ऐ॒न्द्रमा॑ ल॒भते॑ म॒ध्यत॑ ए॒वेन्द्रि॑यं यज॒माने॑

दधा॑ति– [] 21

6.6.5.2 - Padam

सौ॒म्येन॑ । दधा॑ति । प्रे॒ति । जन॑यति । पौ॒ष्णेन॑ । बा॒र्हस्प॑त्यः ।
भव॑ति । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒हस्प॑तिः । ब्र॒ह्मणा॑ । ए॒व । अ॒स्मै ।
प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । प्रे॒ति । जन॑यति । वै॒श्वदे॑व इति॑ वै॒श्व – दे॒वः ।
भव॑ति । वै॒श्वदे॑व्य इति॑ वै॒श्व – दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । ए॒व । अ॒स्मै । प्रे॒ति । जन॑यति । इन्द्रि॑यम् ।
ए॒व । ऐ॒न्द्रेण॑ । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वि॒शम् । मा॒रुते॑न । ओ॒जः । ब॒लम् ।
ऐ॒न्द्राग्ने॑नेत्यै॒न्द्र – अ॒ग्नेन॑ । प्र॒सवा॑येति॑ प्र – स॒वाय॑ । सा॒वित्रः॑ ।
निर्व॑रुण॒त्वाये॑ति॑ निर्व॑रुण-त्वाय॑ । वा॒रुणः॑ । म॒ध्यतः॑ । ऐ॒न्द्रम् । ए॒ति ।
ल॒भते॑ । म॒ध्यतः॑ । ए॒व । इन्द्रि॑यम् । यज॒माने॑ । दधा॑ति । 21 (50)

6.6.5.3

पु॒रस्ता॑दै॒न्द्रस्य॑ वै॒श्वदे॑वमा ल॒भते॑ वै॒श्वदे॑वं वा अ॒न्नम॑न्नमे॒व
पु॒रस्ता॑द्ध॒त्ते तस्मा॑त् पु॒रस्ता॑दन्नम॒द्यत॑ ऐ॒न्द्रमा॑ल॒भ्य मा॒रुत॑मा ल॒भते॑

वि॒ड् वै म॒रुतो॑ वि॒शमे॑वास्मा॒ अनु॑ ब॒ध्नाति॑ यदि॒ काम॑येत॒ योऽव॑गतः
सोऽप॑ रु॒ध्यतां॑ योऽप॑रु॒द्धः सोऽव॑ ग॒च्छत्वित्यै॑न्द्रस्य॒ लोके॑ वा॒रुण॑मा
ल॒भेत॑ वा॒रुण॑स्य॒ लोक॑ ऐ॒न्द्रं- [] 22

6.6.5.3 - Padam

पु॒रस्ता॑त् । ऐ॒न्द्रस्य॑ । वै॒श्वदे॑वमि॒ति वै॒श्व - दे॒वम् । ए॒ति । ल॒भते॑ ।
वै॒श्वदे॑वमि॒ति वै॒श्व - दे॒वम् । वै । अ॒न्नम् । अ॒न्नम् । ए॒व । पु॒रस्ता॑त् ।
ध॒त्ते । तस्मा॑त् । पु॒रस्ता॑त् । अ॒न्नम् । अ॒द्यते॑ । ऐ॒न्द्रम् । आ॒लभ्ये॑त्या
-ल॒भ्य । मा॒रुत॑म् । ए॒ति । ल॒भते॑ । वि॒ट् । वै । म॒रुतः॑ । वि॒शम् ।
ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्वि॒ति । ब॒ध्नाति॑ । यदि॒ । का॒मये॑त । यः । अ॒व॒गतः॑
इ॒त्यव॑ - ग॒तः । सः । अ॒पे॒ति । रु॒ध्यता॑म् । यः । अ॒प॒रुद्ध॑ उ॒त्यप॑-
रु॒द्धः । सः । अ॒वे॒ति । ग॒च्छतु॑ । इ॒ति । ऐ॒न्द्रस्य॑ । लो॒के । वा॒रुण॑म् ।
ए॒ति । ल॒भेत॑ । वा॒रुण॑स्य॒ लोके॑ । ऐ॒न्द्रम् । 22 (50)

6.6.5.4

य॑ ए॒वाव॑गतः॒ सोऽप॑ रु॒ध्यते॑ योऽप॑रु॒द्धः सोऽव॑ ग॒च्छति॑ यदि॒ काम॑येत
प्र॒जा मु॒ह्येयु॑रि॒ति प॒शून् व्य॑तिष॒र्जेत् प्र॒जा ए॒व मो॑हयति॒ यद॑भि॒वाह॑तोऽपां

वारुण॑माल॑भेत॑ प्र॒जा वरु॑णो गृ॒ह्णीयाद्-दक्षि॑णत उद॒ञ्चमा॑
ल॒भते॑ऽपवा॒हतोऽपां॑ प्र॒जाना॑-मवरु॑ण ग्राहाय । 23

6.6.5.4 - Padam

यः । ए॒व । अ॒व॒गत॑ इ॒त्य॒व - ग॒तः । सः । अ॒पे॒ति । रु॒ध्य॒ते । यः ।
अ॒प॒रु॒द्ध उ॒त्य॒प-रु॒द्धः । सः । अ॒वे॒ति । ग॒च्छ॒ति । य॒दि । का॒म॒ये॒त ।
प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । मु॒ह्ये॒युः । इति॑ । प॒शून् । व्य॒ति॒ष॒जे॒दि॒ति
वि - अ॒ति॒ष॒जे॒त् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । म॒ो॒ह॒य॒ति । यत् ।
अ॒भि॒वा॒हत॑ इ॒त्य॒भि - वा॒हतः॑ । अ॒पाम् । वा॒रु॒णम् । आ॒ल॒भे॒ते॒त्या-
ल॒भेत॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वरु॑णः । गृ॒ह्णी॒यात् । दक्षि॑णतः ।
उद॒ञ्च॒म् । ए॒ति । ल॒भ॒ते । अ॒पवा॒हत॑ इ॒त्य॒प - वा॒हतः॑ । अ॒पाम् ।
प्र॒जा॒ना॒मि॒ति प्र-जा॑नाम् । अ॒वरु॑णग्राहा॒ये॒त्य॒वरु॑ण-ग्राहाय । 23 (37)
(रे॒तो - य॒ज॒मा॒ने द॒धा॒ति - लो॒क ऐ॒न्द्र॒ - स॒प्त॒त्रि॒ंश॒च्च) (A5)

6.6.6.1

इ॒न्द्रः प॒त्न्या॑ म॒नु॒म॒या॒ज॒यत् तां॑ प॒र्य॒ग्नि॒कृ॒ता-मु॒द॒सृ॒जत् तया॑
म॒नुरा॒ध्नो॒द्यत् प॒र्य॒ग्नि॒कृ॒तं पा॒त्नी॒व॒तमु॒थ् सृ॒ज॒ति या॒मे॒व म॒नुर्.

ऋद्धि॑मा॒ध्नो॒त् ता॒मे॒व य॒ज॒मा॒न ऋ॒ध्नो॒ति य॒ज्ञ॒स्य॒ वा अ॒प्र॒ति॒ष्ठि॒ताद्-य॒ज्ञः
 प॒रा भ॒वति॑ य॒ज्ञं प॒राभ॒वन्तं॑ य॒ज॒मा॒नोऽनु॑ प॒रा भ॒वति॑ य॒दाज्ये॑न
 पा॒ली॒व॒तꣳ सꣳस्था॒पय॑ति य॒ज्ञ॒स्य प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै य॒ज्ञं प्र॒ति॒ति॒ष्ठन्तं॑
 य॒ज॒मा॒नोऽनु॑ प्र॒ति ति॒ष्ठती॒ष्टं व॑प॒या- [] 24

6.6.6.1 - Padam

इन्द्रः॑ । प॒त्न्या॑ । म॒नुम् । अ॒या॒ज॒यत् । ता॒म् । प॒र्य॒ग्नि॒कृ॒ता॒मि॒ति
 प॒र्य॒ग्नि - कृ॒ता॒म् । उ॒दि॒ति । अ॒सृ॒ज॒त् । त॒या॑ । म॒नुः । आ॒ध्नो॒त् ।
 यत् । प॒र्य॒ग्नि॒कृ॒त॒मि॒ति प॒र्य॒ग्नि-कृ॒त॒म् । पा॒ली॒व॒त॒मि॒ति पा॒ली-व॒त॒म् ।
 उ॒त्सृ॒ज॒ती॒त्यु॒त् - सृ॒ज॒ति । या॒म् । ए॒व । म॒नुः । ऋ॒द्धि॑म् । आ॒ध्नो॒त् ।
 ता॒म् । ए॒व । य॒ज॒मा॒नः । ऋ॒ध्नो॒ति । य॒ज्ञ॒स्य॒ । वै ।
 अ॒प्र॒ति॒ष्ठि॒ता॒दि॒त्य॒प्र॒ति - स्था॒ता॒त् । य॒ज्ञः । प॒रे॒ति । भ॒वति॑ । य॒ज्ञ॒म् ।
 प॒राभ॒वन्त॒मि॒ति प॒रा - भ॒वन्त॒म् । य॒ज॒मा॒नः । अ॒नु । प॒रे॒ति । भ॒वति॑ ।
 यत् । आ॒ज्ये॑न । पा॒ली॒व॒त॒मि॒ति पा॒ली - व॒त॒म् । सꣳस्था॒पय॑तीति
 सं - स्था॒पय॑ति । य॒ज्ञ॒स्य॒ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति-स्था॒त्यै । य॒ज्ञ॒म् ।

प्र॒ति॒ति॒ष्ठ॒न्त॒मि॒ति॒ प्र॒ति – ति॒ष्ठ॒न्त॒म् । यज॑मानः । अनु॑ । प्र॒ती॒ति॒ ।

ति॒ष्ठ॒ति॒ । इ॒ष्ट॒म् । व॒प॒या॑ । 24 (50)

6.6.6.2

भ॒व॒त्य॒नि॒ष्टं॑ व॒श॒या॒ऽथ॑ पा॒नी॒व॒ते॒न॑ प्र च॒र॒ति॒ ती॒र्त्थ॑ ए॒व प्र च॒र॒त्य॒थो॑
ए॒त॒र्ह्ये॒वा॒स्य॑ या॒म॒स्त्वा॒ष्ट्रो भ॑वति त्व॒ष्टा वै रे॒त॒सः॑ सि॒क्त॒स्य॑ रू॒पा॒णि वि
क॒रो॒ति॒ तमे॒व वृ॒षा॒णं प॒नी॒ष्वपि॑ सृ॒ज॒ति॒ सोऽ॒स्मै रू॒पा॒णि वि
क॒रो॒ति॒ । 25

6.6.6.2 - Padam

भ॒व॒ति॒ । अ॒नि॒ष्ट॒म् । व॒श॒या॑ । अ॒थ । पा॒नी॒व॒ते॒ने॒ति॒ पा॒नी – व॒ते॒न॑ ।
प्रे॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । ती॒र्त्थ॑ । ए॒व । प्रे॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । अ॒थो इ॒ति॒ । ए॒त॒र्हि॑ ।
ए॒व । अ॒स्य॑ । या॒मः॑ । त्वा॒ष्ट्रः॑ । भ॑वति त्व॒ष्टा॑ । वै । रे॒त॒सः॑ ।
सि॒क्त॒स्य॑ । रू॒पा॒णि॑ । वी॒ति॒ । क॒रो॒ति॒ । त॒म् । ए॒व । वृ॒षा॒ण॒म् ।
प॒नी॒षु । अ॒पी॒ति॒ । सृ॒ज॒ति॒ । सः॑ । अ॒स्मै॑ । रू॒पा॒णि॑ । वी॒ति॒ ।
क॒रो॒ति॒ । 25 (36) (व॒प॒या – षट् त्रि॒ंश॒च्च) (A6)

6.6.7.1

घ्नन्ति॑ वा ए॒तत् सोमं॑ य॒दभिषु॑ण्वन्ति यत् सौ॒म्यो भ॑वति यथा॑
मृ॒ताया॑नु॒स्तर॑णीं घ्नन्ति तादृ॒गेव॑ तद् यदु॒त्तरार्धे॑ वा म॒ध्ये वा जुहु॑याद्-
दे॒वता॑भ्यः स॒मदं॑ दध्याद्-दक्षि॒णार्धे॑ जुहोत्येषा॑ वै पि॒तॄणां॑ दि॒क्
स्वा॒यामे॑व दि॒शि पि॒तॄन् नि॒रव॑दयत उ॒द्गातृ॑भ्यो ह॒रन्ति॑ साम॒दे॒वत्यो॑ वै
सौ॒म्यो यदे॒व साम्नः॑ छं॒बट्कुर्व॑न्ति तस्यै॒व स शान्ति॑रवे- [] 26

6.6.7.1 - Padam

घ्नन्ति॑ । वा । ए॒तत् । सोमं॑ । यत् । अ॒भिषु॑ण्वन्तीत्य॒भि-सु॒न्वन्ति॑ ।
यत् । सौ॒म्यः । भ॑वति । यथा॑ । मृ॒ताय॑ । अ॒नु॒स्तर॑णीमित्य॒नु-
स्तर॑णीम् । घ्नन्ति॑ । तादृ॒क् । ए॒व । तत् । यत् । उ॒त्तरार्धे॑ इत्यु॒त्तर-
अ॒र्धे । वा । म॒ध्ये । वा । जुहु॑यात् । दे॒वता॑भ्यः । स॒मद॑मिति स-
म॒दम् । द॒ध्यात् । दक्षि॒णार्धे॑ इति दक्षि॒ण - अ॒र्धे । जुहो॑ति । ए॒षा ।
वै । पि॒तॄणा॑म् । दि॒क् । स्वा॒याम् । ए॒व । दि॒शि । पि॒तॄन् । नि॒रव॑दयत
इति॑ निः - अ॒व॑दयते । उ॒द्गातृ॑भ्य इत्यु॒द्गातृ - भ्यः । ह॒रन्ति॑ ।
साम॒दे॒वत्य॑ इति॑ साम - दे॒वत्यः॑ । वै । सौ॒म्यः । यत् । ए॒व ।

साम्नः॑ । छ॒ब्द॒कुर्व॑न्तीति॑ छ॒ब्द॒ – कुर्व॑न्ति । तस्य॑ । ए॒व । सः ।

शान्तिः॑ । अ॒वेति॑ । 26 (50)

6.6.7.2

–क्ष॑न्ते पवि॒त्रं वै॑ सौ॒म्य आ॒त्मान॑मे॒व प॑वयन्ते॒ य आ॒त्मानं॑ न
परि॑पश्येदि॒तासुः॑ स्याद॒भिद॑दिं कृ॒त्वाऽवे॑क्षेत॒ तस्मिन्॑ ह्या॒त्मानं॑
परि॑पश्यत्यथो॒ आ॒त्मान॑मे॒व प॑वयते॒ यो ग॑तम॒नाः स्या॑त् सोऽवे॑क्षेत
यन्मे॒ मनः॑ प॒रागतं॑ य॒द्वा मे॒ अप॑रागतं । रा॒ज्ञा सो॒मेन॑ तद्व॒यम॑स्मासु
धा॒रयाम॑सीति॒ मन॑ ए॒वात्म॑न् दा॒धार– [] 27

6.6.7.2 - Padam

ई॒क्षन्ते॑ । प॒वि॒त्रम् । वै॑ । सौ॒म्यः । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । प॑वयन्ते॒ यः ।
आ॒त्मान॑म् । न । परि॑पश्येदि॒ति परि॑–पश्येत् । इ॒तासु॑रिती॒त–अ॒सुः ।
स्या॑त् । अ॒भिद॑दिमित्य॒भि – द॑दिम् । कृ॒त्वा । अ॒वेति॑ । ई॒क्षेत॑ ।
तस्मि॑न् । हि । आ॒त्मान॑म् । परि॑पश्यतीति॒ परि – प॑श्यति ।
अथो॒ इति॑ । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । प॑वयते॒ यः । ग॑तम॒ना इति॑
ग॑त – म॒नाः । स्या॑त् । सः । अ॒वेति॑ । ई॒क्षेत॑ । यत् । मे॒ । मनः॑ ।

परा॑गतमि॒ति परा॑-गतम् । यत् । वा । मे । अपरा॑गतमित्यपरा॑-गतम् ।
 राजा॑ । सोमे॑न । तत् । वयम् । अस्मा॑सु । धारया॑मसि । इति॑ ।
 मनः॑ । ए॒व । आ॒त्मन् । दा॒धार । 27 (50)

6.6.7.3

न ग॒तम॑ना भवत्यप॑ वै तृ॒तीय॑सवने॒ यज्ञः॑ क्रा॒मती॑जाना -
 दनी॑जानम॒भ्या -ग्ना॑वैष्णव्यर्चा घृ॒तस्य॑ यजत्यग्निः॒ सर्वा॑ दे॒वता॑
 विष्णु॑र्यज्ञो दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञं च॑ दा॒धारो॒पांशु॑ यजति मिथु॒नत्वा॑य
 ब्रह्म॑वादिनो॒ वद॑न्ति मि॒त्रो य॒ज्ञस्य॑ स्विष्टं॒ युव॑ते वरु॒णो दु॒रिष्टं॑ क्व
 तर्हि॑ य॒ज्ञः क्व॑ यज॒मानो॑ भवतीति॒ यन्मै॑त्रावरु॒णीं

व॒शामा॑लभते मि॒त्रेणै॒व- [] 28

6.6.7.3 - Padam

न । ग॒तम॑ना इति॑ ग॒त - म॒नाः । भ॒वति॑ । अपे॑ति । वै । तृ॒तीय॑स॒वने॒
 इति॑ तृ॒तीय - स॒वने॒ । य॒ज्ञः । क्रा॒मति॑ । ई॒जाना॑त् । अनी॑जानम् ।
 अ॒भीति॑ । आ॒ग्नावै॑ष्णव्येत्या॒ग्ना - वै॑ष्णव्या । ऋ॒चा । घृ॒तस्य॑ ।
 यज॑ति । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । विष्णुः॑ । य॒ज्ञः । दे॒वताः॑ । च ।

ए॒व । य॒ज्ञम् । च । दा॒धार । उ॒पा॒ञ्चि॒त्यु॒प – अ॒ञ्शु । य॒जति॑ ।
मि॒थु॒न॒त्वाये॑ति मि॒थु॒न – त्वा॒य । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः ।
वद॑न्ति । मि॒त्रः । य॒ज्ञस्य॑ । स्वि॒ष्टमि॑ति सु॒-इष्ट॑म् । यु॒वते॑ । वरु॑णः ।
दु॒रिष्ट॑मि॒ति दुः – इष्ट॑म् । क्व । तर्हि॑ । य॒ज्ञः । क्व । य॒ज॒मा॒नः ।
भ॒वति॑ । इति॑ । यत् । मै॒त्रा॒व॒रु॒णीमि॑ति मै॒त्रा – वरु॑णीम् । व॒शाम् ।
आ॒ल॒भ॒त इत्या॑ – ल॒भ॒ते । मि॒त्रेण॑ । ए॒व । 28 (50)

6.6.7.4

य॒ज्ञस्य॑ स्वि॒ष्टञ् श॑मयति वरु॑णेन दु॒रिष्टं॑ नाऽऽ*र्ति॑माच्छति॑ य॒ज॒मा॒नो
यथा॑ वै ला॒ङ्ग॒ले॒नोर्व॑रां प्र॒भि॒न्दन्-त्ये॒वमृ॑ख्सामे य॒ज्ञं प्र॑ भि॒न्तो
यन्मै॒त्रा॒व॒रु॒णीं व॑शामालभते य॒ज्ञायै॑व प्र॒भि॒न्नाय॑ म॒त्यम॑न्ववा॒स्यति॑
शा॒न्त्यै या॑तयामा॒नि वा ए॒तस्य॑ छ॒न्दा॒ञ्सि य ई॒जानः॑ छ॒न्द॒सामे॑ष
र॒सो यद्-व॑शा यन्मै॒त्रा॒व॒रु॒णीं व॑शामालभते छ॒न्दा॒ञ्स्ये॑व पु॒नरा
प्री॑णात्य () या॑तयाम॒त्वाया॑थो छ॒न्दः स्वै॒व र॒सं द॑धाति । 29

6.6.7.4 - Padam

य॒ज्ञस्य॑ । स्वि॒ष्टमि॒ति सु॑ – इ॒ष्टम् । श॒मय॑ति । वरु॑णेन । दु॒रिष्टमि॒ति
 दुः – इ॒ष्टम् । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । यज॑मानः । यथा॑ ।
 वै । ला॒ङ्गले॑न । उ॒र्वराम् । प्र॒भिन्द॑न्तीति प्र – भि॒न्दन्ति॑ । ए॒वम् ।
 ऋ॒ख्स्सामे॑ इत्यृक् – सामे॑ । य॒ज्ञम् । प्रे॒ति । भि॒न्तः । यत् ।
 मै॒त्रावरु॑णीमि॒ति मै॒त्रा – वरु॑णीम् । व॒शाम् । आ॒लभ॑त इत्या॑ – ल॒भते॑ ।
 य॒ज्ञाय॑ । ए॒व । प्र॒भिन्ना॑येति प्र – भि॒न्नाय॑ । म॒त्यम् ।
 अ॒न्ववा॑स्यतीत्यनु॑ – अ॒वा॒स्यति॑ । शान्त्यै॑ । या॒तया॑मानीति॑ या॒त – या॑मानि ।
 वै । ए॒तस्य॑ । छ॒न्दा॒सि । यः । ई॒जानः॑ । छ॒न्दसाम् । ए॒षः । र॒सः ।
 यत् । व॒शा । यत् । मै॒त्रावरु॑णीमि॒ति मै॒त्रा – वरु॑णीम् । व॒शाम् ।
 आ॒लभ॑त इत्या॑ – ल॒भते॑ । छ॒न्दा॒सि । ए॒व । पु॒नः । ए॒ति ।
 प्री॒णाति॑ () । अ॒या॒तया॑मत्वायेत्यया॑तयाम – त्वा॒य । अथो॑ इति ।
 छ॒न्दस्वि॒ति छ॒न्दः – सु॑ । ए॒व । र॒सम् । द॒धाति॑ । 29 (56)
 (अ॒व – दा॒धार – मि॒त्रेणै॒व – प्री॑णाति – षट्च) (A7)

6.6.8.1

दे॒वा वा इ॒न्द्रि॒यं वी॒र्या॑(१) व्य॑भजन्त॒ ततो॑ यद॒त्य॒शि॒ष्य॒त तद॑ति॒ग्राह्या॑
अ॒भवन् तद॑ति॒ग्राह्या॑णा-म॒ति॒ग्राह्य॑त्वं य॒दति॒ग्राह्या॑ गृह्यन्त॒ इन्द्रि॒यमे॒व
तद्-वी॒र्यं य॑ज॒मान॑ आ॒त्मन् ध॑त्ते ते॒ज आ॒ग्नेये॑नेन्द्रि॒य-मै॒न्द्रेण॑
ब्र॒ह्मव॑र्च॒सꣳ सौ॒र्येणो॑प॒स्तंभ॑नं वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यद॒ति॒ग्राह्या॑श्च॒क्रे
पृ॒ष्ठानि॒ यत् पृ॒ष्ठे न॑ गृह्णी॒यात् प्रा॒ञ्चं य॒ज्ञं पृ॒ष्ठानि॒ सꣳ
शृ॒णीयु॑र्यदु॒क्थ्ये- [] 30

6.6.8.1 - Padam

दे॒वा । वै । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्या॑म् । वी॒ति॑ । अ॒भज॑न्त । ततः॑ । यत् ।
अ॒त्य॒शि॒ष्य॒तेत्य॑ति - अ॒शि॒ष्य॒त । तत् । अ॒ति॒ग्राह्या॑ इत्य॒ति-ग्राह्याः॑ ।
अ॒भव॑न् । तत् । अ॒ति॒ग्राह्या॑णामि॒त्य॒ति - ग्राह्या॑णाम् ।
अ॒ति॒ग्राह्य॑त्वमि॒त्य॒ति॒ग्राह्य॑ - त्वम् । यत् । अ॒ति॒ग्राह्या॑ इत्य॒ति-ग्राह्याः॑ ।
गृह्य॑न्ते । इ॒न्द्रि॒यम् । ए॒व । तत् । वी॒र्य॑म् । य॒ज॒मानः॑ । आ॒त्मन् ।
ध॑त्ते । ते॒जः । आ॒ग्नेये॑न । इ॒न्द्रि॒यम् । ऐ॒न्द्रेण॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति
ब्र॒ह्म -व॑र्च॒सम् । सौ॒र्येण॑ । उ॒प॒स्तंभ॑नमि॒त्युप॑ - स्तंभ॑नम् । वै ।

ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या इत्य॑ति – ग्रा॒ह्याः॑ । च॒क्रे इति॑ ।
 पृ॒ष्ठानि॑ । यत् । पृ॒ष्ठ्यै॑ । न । गृ॒ह्णी॒यात् । प्राञ्च॑म् । य॒ज्ञम् । पृ॒ष्ठानि॑ ।
 स॒मिति॑ । शृ॒णी॒युः । यत् । उ॒क्थ्यै॑ । 30 (50)

6.6.8.2

गृ॒ह्णी॒यात् प्र॒त्यञ्चं॑ य॒ज्ञम॑ति॒ग्रा॒ह्याः सꣳ शृ॒णी॒युर्विश्व॑जि॒ति सर्व॑पृ॒ष्ठे
 ग्र॒ही॒तव्या॑ य॒ज्ञस्य॑ स॒वीर्य॑त्वाय प्र॒जाप॑तिर्दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञान् व्यादि॑शत् स
 प्रि॒यास्त॑नूरप न्यध॒त्त तद॑ति॒ग्रा॒ह्या अ॒भवन् वित॑नुस्तस्य य॒ज्ञ इत्याहु॑र्य-
 स्या॒ति॒ग्रा॒ह्या न गृ॒ह्यन्त॑ इत्य॒प्यग्नि॑ष्टोमे ग्र॒ही॒तव्या॑ य॒ज्ञस्य॑ स॒तनु॑त्वाय
 दे॒वता॑ वै सर्वाः स॒दृशी॑रासन् ता न व्यावृ॑त्-मगच्छन् ते दे॒वा- [] 31

6.6.8.2 - Padam

गृ॒ह्णी॒यात् । प्र॒त्यञ्च॑म् । य॒ज्ञम् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या इत्य॑ति – ग्रा॒ह्याः॑ ।
 स॒मिति॑ । शृ॒णी॒युः । वि॒श्वजि॑तीति विश्व – जि॒ति । सर्व॑पृ॒ष्ठ इति
 सर्व॑ – पृ॒ष्ठे । ग्र॒ही॒तव्याः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒वीर्य॑त्वायेति स॒वीर्य॑-त्वाय ।
 प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा – प॒तिः । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॑शदिति
 वि – आदि॑शत् । सः । प्रि॒याः । त॒नूः । अप॑ । नीति॑ । अ॒धत्त॑ ।

तत् । अति॑ग्राह्या॑ इत्य॑ति-ग्राह्याः॑ । अभ॑वन् । वि॒तनु॑रिति वि-तनुः ।
तस्य॑ । य॒ज्ञः । इति॑ । आ॒हुः । यस्य॑ । अति॑ग्राह्या॑ इत्य॑ति - ग्राह्याः॑ ।
न । गृह्य॑न्ते । इति॑ । अपी॑ति । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑ इत्य॑ग्नि - स्तो॒मै ।
ग्रही॑तव्याः । य॒ज्ञस्य॑ । स॒तनु॑त्वायेति सतनु - त्वाय॑ । दे॒वताः॑ । वै ।
सर्वाः॑ । स॒दृशीः॑ । आ॒सन् । ताः । न । व्या॒वृ॒तमि॑ति वि-आवृ॒तम् ।

अ॒गच्छ॑न् । ते । दे॒वाः । 31 (50)

6.6.8.3

ए॒त ए॒तान् ग्र॑हानपश्यन् तान॑गृह्णताऽऽग्ने॑ यम॒ग्निरै॒न्द्रमिन्द्रः॑ सौ॒र्यं
सू॒र्यस्ततो॑ वै तेऽन्या॑भि-दे॒वता॑भि-व्या॒वृ॒तम॑गच्छन् । यस्यै॒वं वि॒दुष॑ ए॒ते
ग्र॑हा गृह्य॑न्ते व्या॒वृ॒तमे॒व पा॒प्मना॑ भ्रातृ॒व्येण॑ गच्छ॒तीमे॑ लो॒का
ज्यो॑तिष्मन्तः स॒मावद्-वी॒र्याः॑ का॒र्या इत्या॑हुराग्ने॒येना॒स्मिन् लो॒के
ज्यो॑तिर्ध॒त्त ऐ॒न्द्रेणा॒न्तरि॑क्ष इन्द्र॒वायू॑ हि स॒युजौ॑ सौ॒र्येणा॒मुष्मिन्

लो॒के- [] 32

6.6.8.3 - Padam

ए॒ते । ए॒तान् । ग्र॒हान् । अ॒प॒श्यन् । तान् । अ॒गृ॒ह्ण॒त । आ॒ग्ने॒यम् ।
 अ॒ग्निः । ऐ॒न्द्रम् । इ॒न्द्रः । सौ॒र्यम् । सूर्यः । ततः । वै । ते ।
 अ॒न्याभिः । दे॒वताभिः । व्या॒वृ॒तमि॒ति वि – आ॒वृ॒तम् । अ॒गच्छन् ।
 य॒स्य । ए॒वम् । वि॒दुषः । ए॒ते । ग्र॒हाः । गृ॒ह्यन्ते॑ । व्या॒वृ॒तमि॒ति
 वि-आ॒वृ॒तम् । ए॒व । पा॒प्म॒ना । भ्रातृ॒व्येण॑ । ग॒च्छ॒ति । इ॒मे । लो॒काः ।
 ज्यो॒तिष्म॒न्तः । स॒माव॑द्दी॒र्या इति॑ स॒माव॑त् – वी॒र्याः । का॒र्याः । इति॑ ।
 आ॒हुः । आ॒ग्ने॒येन॑ । अ॒स्मिन् । लो॒के । ज्यो॒तिः । ध॒त्ते । ऐ॒न्द्रेण॑ ।
 अ॒न्तरि॑क्षे । इ॒न्द्रवा॒यू इती॑न्द्र – वा॒यू । हि । स॒युजा॑वि॒ति स-यु॒जौ ।
 सौ॒र्येण॑ । अ॒मुष्मिन् । लो॒के । 32 (50)

6.6.8.4

ज्यो॒तिर्ध॑त्ते ज्यो॒तिष्म॒न्तोऽस्मा॑ इ॒मे लो॒का भ॑वन्ति स॒माव॑द्-वी॒र्यानि॑नान्
 कुरु॑त ए॒तान् वै ग्र॒हान् ब॑न्बा-वि॒श्वव॑यसा-ववि॒त्तां ता॑भ्यामि॒मे लो॒काः
 प॒राञ्च॑श्चा॒र्वाञ्च॑श्च प्रा॒भुर्य॑स्यै॒वं वि॒दुष॑ ए॒ते ग्र॒हा गृ॒ह्यन्ते॑ प्रा॒स्मा इ॒मे
 लो॒काः प॒राञ्च॑श्चा॒र्वाञ्च॑श्च भा॑न्ति । 33

6.6.8.4 - Padam

ज्योतिः । धत्ते । ज्योतिष्मन्तः । अस्मै । इमे । लोकाः । भवन्ति ।
समावत्वीर्यानि । समावत् – वीर्यान् । एनान् । कुरुते । एतान् । वै ।
ग्रहान् । बंभाविश्ववयसाविति बंबा – विश्ववयसौ । अवित्ताम् ।
ताभ्याम् । इमे । लोकाः । पराञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च । प्रेति ।
अभुः । यस्य । एवम् । विदुषः । एते । ग्रहाः । गृह्यन्ते । प्रेति ।
अस्मै । इमे । लोकाः । पराञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च ।
भान्ति । 33 (39) (उक्थ्ये – देवा – अमुष्मिन् लोक – एकान्न
चत्वारिंशच्च) (A8)

6.6.9.1

देवा वै यद्-यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा अदाभ्यो छन्दाऽसि
सवनानि समस्थापयन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यस्यैव
विदुषोऽदाभ्यो गृह्यते भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति यद्वै देवा
असुरा-नदाभ्ये-नादभ्नुवन् तददाभ्यस्या-दाभ्य त्वं य एवं वेद
दभ्नोत्येव भ्रातृव्यं नैनं भ्रातृव्यो दभ्नोत्ये- [] 34

6.6.9.1 - Padam

दे॒वाः । वै । यत् । य॒ज्ञे । अ॒कुर्व॑त । तत् । अ॒सुराः । अ॒कुर्व॑त । ते ।
दे॒वाः । अ॒दा॒भ्ये ॥ छ॒न्दा॒सि । स॒व॒ना॒नि । स॒मि॒ति । अ॒स्था॒प॒यन् ।
ततः । दे॒वाः । अ॒भ॒वन् । प॒रे॒ति । अ॒सुराः । य॒स्य । ए॒वम् । वि॒दुषः ।
अ॒दा॒भ्यः ॥ गृ॒ह्यते ॥ भ॒व॒ति । आ॒त्म॒ना । प॒रे॒ति । अ॒स्य । भ्रा॒तृ॒व्यः ।
भ॒व॒ति । यत् । वै । दे॒वाः । अ॒सुरा॑न् । अ॒दा॒भ्ये॒न । अ॒द॒भ्नु॒वन् ।
तत् । अ॒दा॒भ्य॒स्य । अ॒दा॒भ्य॒त्व॒मि॒त्य॒दा॒भ्य – त्व॒म् । यः । ए॒वम् ।
वे॒द । द॒भ्नो॑ति । ए॒व । भ्रा॒तृ॒व्यम् । न । ए॒नम् । भ्रा॒तृ॒व्यः ।

द॒भ्नो॑ति । 34 (50)

6.6.9.2

–षा वै प्र॒जा॒प॒ते–र॒ति॒मो॒क्षि॒णी॒ नाम॑ त॒नूर्य॑द॒दा॒भ्य॒ उप॑न॒द्ध॒स्य
गृ॒ह्णा॒त्य॒ति॒मु॒क्त्या॒ अ॒ति॒ पा॒प्मा॒नं॒ भ्रा॒तृ॒व्यं॒ मु॒च्य॒ते॒ य॒ एवं॑ वे॒द
घ्न॒न्ति॒ वा॒ ए॒त॒थ् सो॒मं॒ य॒द॒भि॒षु॒ण्व॒न्ति॒ सो॒मे॒ ह॒न्य॒मा॒ने॒ य॒ज्ञो
ह॒न्य॒ते॒ य॒ज्ञे॒ य॒ज॒मा॒नो॒ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॒ व॒द॒न्ति॒ किं॒ तद्–य॒ज्ञे॒ य॒ज॒मा॒नः
कुरु॑ते॒ ये॒न॒ जी॒व॒न्थ् सु॒व॒र्गं॒ लो॒क॒मे॒ती॒ति॒ जी॒व॒ग्र॒हो॒ वा॒ ए॒ष

यददाभ्यो ऽनभिषुतस्य गृह्णाति () जीवन्तमेवैनं सुवर्गं लोकं
गमयति वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यददाभ्ये स७-स्थापय-
न्त्यंशूनपि सृजति यज्ञस्य सन्तत्यै । 35

6.6.9.2 - Padam

एषा । वै । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अतिमोक्षिणीत्यति-मोक्षिणी ।
नाम । तनूः । यत् । अदाभ्यः । उपनद्धस्येत्युप-नद्धस्य । गृह्णाति ।
अतिमुक्त्या इत्यति - मुक्त्यै । अतीति । पाप्मानम् । भ्रातृव्यम् ।
मुच्यते । यः । एवम् । वेद । घ्नन्ति । वै । एतत् । सोमम् । यत् ।
अभिषुण्वन्तीत्यभि - सुन्वन्ति । सोमै । हन्यमाने । यज्ञः । हन्यते ।
यज्ञे । यजमानः । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् ।
तत् । यज्ञे । यजमानः । कुरुते । येन । जीवन् । सुवर्गमिति
सुवः - गम् । लोकम् । एति । इति । जीवग्रह इति जीव - ग्रहः ।
वै । एषः । यत् । अदाभ्यः । अनभिषुतस्येत्यनभि - सुतस्य ।
गृह्णाति () । जीवन्तम् । एव । एनम् । सुवर्गमिति सुवः - गम् ।

लो॒कम् । ग॒म॒य॒ति॑ । वी॒ति॑ । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञम् । छि॒न्द॒न्ति॑ । यत् ।
 अ॒दा॒भ्ये॑ । स॒॒स्था॒प॒य॒न्ती॑ति॒ सं – स्था॒प॒य॒न्ति॑ । अ॒॒शून् । अ॒पी॒ति॑ ।
 सृ॒ज॒ति॑ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । स॒न्त॒त्या॒ इति॑ सं – त॒त्यै । 35 (69)

(द॒ध्नो॒त्य – न॑भिषु॒तस्य॑ गृ॒ह्णा॒त्ये – का॒न्न वि॒॒शति॑श्च) (A9)

6.6.10.1

दे॒वा वै प्र॒बाहु॑ग्रहा॒-न॒गृ॒ह्ण॒त स॒ ए॒तं प्र॒जा॒प॒ति-र॒॒शु-म॒प॒श्य॒त्
 त॒म॒गृ॒ह्णी॒त ते॒न वै स॒ आ॒ध्नो॒द्-य॒स्यै॒वं वि॒दुषो॑ऽ॒शु-गृ॒ह्य॒त
 ऋ॒ध्नो॒त्ये॒व स॒कृ॒द॒भिषु॒तस्य॑ गृ॒ह्णा॒ति स॒कृ॒द्धि॒ स ते॒नाऽऽ*ध्नो॑न्म॒नसा॑
 गृ॒ह्णा॒ति म॒न इ॒व हि॒ प्र॒जा॒प॒तिः प्र॒जा॒प॒ते॒रा॒प्त्या औ॒दु॒म्बरे॑ण गृ॒ह्णा॒त्यूर्वा॑
 उ॒दु॒म्ब॒र ऊ॒र्ज॒मे॒वा॒व रु॒न्धे च॒तुः स॒क्ति॒ भ॒व॒ति दि॒क्ष्वे- [] 36

6.6.10.1 - Padam

दे॒वाः । वै । प्र॒बाहु॑गि॒ति प्र – बाहु॑क् । ग्रहा॒न् । अ॒गृ॒ह्ण॒त । सः ।
 ए॒तम् । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । अ॒॒शुम् । अ॒प॒श्य॒त् । तम् ।
 अ॒गृ॒ह्णी॒त । ते॒न । वै । सः । आ॒ध्नो॒त् । य॒स्य । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ ।
 अ॒॒शुः । गृ॒ह्य॒ते॑ । ऋ॒ध्नो॒ति॑ । ए॒व ।

स॒कृ॒द॒भि॒षु॒त॒स्ये॒ति स॒कृ॒त् – अ॒भि॒षु॒त॒स्य । गृ॒ह्णा॒ति । स॒कृ॒त् । हि ।
 सः । ते॒न । आ॒ध्नी॑त् । म॒न॒सा । गृ॒ह्णा॒ति । म॒नः । इ॒व । हि ।
 प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒जा॒प॒ते॒रि॒ति प्र॒जा – प॒तेः । आ॒प्त्यै॑ ।
 औ॒दु॒म्ब॒रेण॑ । गृ॒ह्णा॒ति । ऊ॒र्क् । वै । उ॒दु॒म्ब॒रः । ऊ॒र्ज॑म् । ए॒व । अ॒वे॒ति ।
 रु॒न्धे । च॒तु॒स्स॒क्ती॒ति च॒तुः – स॒क्ति । भ॒व॒ति । दि॒क्षु । 36 (50)

6.6.10.2

–व प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ यो वा अ॒ञ्शो॒राय॑त॒नं वै॒दाऽऽय॑त॒नवा॑न् भ॒वति॑
 वा॒म॒दे॒व्यमि॑ति॒ साम॒ तद्वा अ॒स्याऽऽय॑त॒नं म॒न॒सा गा॑य॒मानो॑
 गृ॒ह्णा॒त्याय॑त॒नवा॑ने॒व भ॒वति॑ य॒दध्व॑र्यु॒रञ्शुं॑ गृ॒ह्णन्॑ ना॒र्धये॑दु॒भाभ्यां॑
 न॒र्धये॑ता॒ध्वर्य॑वे च॒ यज॑मा॒नाय॑ च॒ यद॑र्धये॒दुभा॑भ्या॒मृध्ये॑ता॒नवा॑नं
 गृ॒ह्णा॒ति सै॒वा॒स्य॒र्द्धि॑–हि॒र॒ण्य॒मभि॑ व्य॒नित्य॑ () –मृ॒तं वै॑ हि॒र॒ण्य॒मायुः॑
 प्रा॒ण आ॑युषै॒वामृ॑त॒मभि॑ धि॒नोति॑ श॒तमा॑नं भ॒वति॑ श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑
 श॒तेन्द्रि॑य॒ आयु॑ष्ये॒वेन्द्रि॑ये प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ । 37

6.6.10.2 - Padam

ए॒व । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । यः॑ । वै । अ॒ञ्शोः॑ । आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या॑ – य॒त॒न॒म् ।
वे॒द॒ । आ॒य॒त॒न॒वा॒नि॒त्या॒य॒त॒न॒ – वा॒न् । भ॒व॒ति॒ ।
वा॒म॒दे॒व्य॒मि॒ति॒ वा॒म॒ – दे॒व्य॒म् । इ॒ति॒ । सा॒म॒ । त॒त् । वै । अ॒स्य॒ ।
आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या॑ – य॒त॒न॒म् । म॒न॒सा॒ । गा॒य॒मा॒नः॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ ।
आ॒य॒त॒न॒वा॒नि॒त्या॒य॒त॒न॒ – वा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । य॒त् । अ॒ध्व॒र्युः॑ ।
अ॒ञ्शु॒म् । गृ॒ह्ण॒न् । न॒ । अ॒र्ध॒ये॒त् । उ॒भा॒भ्या॒म् । न॒ । ऋ॒ध्ये॒त॒ ।
अ॒ध्व॒र्य॒वे॑ । च॒ । य॒ज॒मा॒ना॒य॒ । च॒ । य॒त् । अ॒र्ध॒ये॒त् । उ॒भा॒भ्या॒म् ।
ऋ॒ध्ये॒त॒ । अ॒न॒वा॒न॒मि॒त्य॒न॒व॒ – अ॒न॒म् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । सा॒ । ए॒व । अ॒स्य॒ ।
ऋ॒द्धिः॑ । हि॒र॒ण्य॒म् । अ॒भि॒ । वी॒ति॒ । अ॒नि॒ति॒ () । अ॒मृ॒त॒म् । वै ।
हि॒र॒ण्य॒म् । आ॒युः॑ । प्रा॒ण॒ इति॑ प्र–अ॒नः॑ । आ॒यु॒षा॒ । ए॒व । अ॒मृ॒त॒म् ।
अ॒भी॒ति॒ । धि॒नो॒ति॒ । श॒त॒मा॒न॒मि॒ति॒ श॒त॒ – मा॒न॒म् । भ॒व॒ति॒ ।
श॒ता॒यु॒रि॒ति॒ श॒त॒ – आ॒युः॑ । पु॒रु॒षः॑ । श॒ते॒न्द्रि॒य॒ इति॑ श॒त॒–इ॒न्द्रि॒यः॑ ।
आ॒यु॒षि॒ । ए॒व । इ॒न्द्रि॒ये॒ । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । 37 (70)

(दि॒क्ष्व॑ – नि॒ति – वि॒श्र॑तिश्च॑) (A10)

6.6.11.1

प्र॒जा॒प॒ति॒-दे॒वे॒भ्यो॑ य॒ज्ञान्॑ व्यादि॒श॒त् स रि॒रि॒चा॒नो॑ऽमन्य॒त स य॒ज्ञाना॑
षोड॒श॒धे॒न्द्रि॒यं वी॒र्य॑मा॒त्मान॑म॒भि॒ सम॑क्खि॒दत् तथ्॑ षोड॒श्य॑भ॒वन्न॑ वै
षोड॒शी॒ नाम॑ य॒ज्ञो॑ऽस्ति॒ यद्वा॑व षोड॒श॑ स्तो॒त्रं षोड॒श॑ श॒स्त्रं ते॑न
षोड॒शी॒ तथ्॑ षोड॒शिनः॑ षोड॒शित्वं॑ यथ्॑ षोड॒शी॒ गृ॒ह्यत॑ इन्द्रि॒यमे॒व
तद्-वी॒र्यं॑ य॒ज॒मान॑ आ॒त्मन् ध॑त्ते दे॒वे॒भ्यो॑ वै सु॒व॒र्गो लो॒को- [] 38

6.6.11.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा – प॒तिः॑ । दे॒वे॒भ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॒श॒दि॒ति॒
वि – आदि॒श॒त् । सः॑ । रि॒रि॒चा॒नः॑ । अ॒मन्य॒त । सः॑ । य॒ज्ञाना॑म् ।
षोड॒श॒धे॒ति॒ षोड॒श – धा॑ । इन्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । आ॒त्मान॑म् । अ॒भि ।
स॒मि॒ति॒ । अ॒क्खि॒दत् । तत् । षोड॒शी॒ । अ॒भ॒वत् । न । वै । षोड॒शी॒ ।
नाम॑ । य॒ज्ञः॑ । अ॒स्ति॒ । यत् । वा॒व । षोड॒शम् । स्तो॒त्रम् । षोड॒शम् ।
श॒स्त्रम् । ते॑न । षोड॒शी॒ । तत् । षोड॒शिनः॑ । षोड॒शित्व॑मि॒ति॒
षोड॒शि – त्वम् । यत् । षोड॒शी॒ । गृ॒ह्यते॑ । इन्द्रि॒यम् । ए॒व । तत् ।

वी॒र्य॑म् । य॒ज॒मा॒नः । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते । दे॒वे॒भ्यः । वै ।

सु॒व॒र्ग इति॑ सु॒वः – गः । लो॒कः । 38 (50)

6.6.11.2

न प्रा॒भ॒व॒त् त ए॒त॒ षो॒ड॒शि॒न॒म॒प॒श्य॒न् त॒म॒गृ॒ह्ण॒त ततो॑ वै ते॒भ्यः
सु॒व॒र्गो लो॒कः प्रा॒भ॒व॒द्य॒थ षो॒ड॒शी गृ॒ह्य॒ते सु॒व॒र्ग॒स्य लो॒क॒स्या॒भि॒जि॒त्या
इन्द्रो॑ वै दे॒वा॒ना॒मा॒नु॒जा॒वर॑ आसी॒थ स प्र॒जा॒प॒ति॒मु॒पा॒धा॒व॒त् तस्मा॑
ए॒त॒ षो॒ड॒शि॒नं प्रा॒य॒च्छ॒त् त॒म॒गृ॒ह्णी॒त ततो॑ वै सोऽ॒ग्रं दे॒वा॒नां
पर्ये॑द्–यस्यै॒वं वि॒दुषः॑ षो॒ड॒शी गृ॒ह्य॒ते– [] 39

6.6.11.2 - Padam

न । प्रेति॑ । अ॒भ॒व॒त् । ते । ए॒त॒म् । षो॒ड॒शि॒न॒म् । अ॒प॒श्य॒न् । त॒म् ।
अ॒गृ॒ह्ण॒त । ततः॑ । वै । ते॒भ्यः । सु॒व॒र्ग इति॑ सु॒वः – गः । लो॒कः ।
प्रेति॑ । अ॒भ॒व॒त् । यत् । षो॒ड॒शी । गृ॒ह्य॒ते । सु॒व॒र्ग॒स्येति॑ सु॒वः–ग॒स्य ।
लो॒क॒स्य । अ॒भि॒जि॒त्या इत्य॑भि – जि॒त्यै । इन्द्रः॑ । वै । दे॒वा॒ना॒म् ।
आ॒नु॒जा॒वर॑ इत्या॒नु – जा॒वरः । आसी॑त् । सः । प्र॒जा॒प॒ति॒मिति॑
प्र॒जा – प॒ति॒म् । उपेति॑ । अ॒धा॒व॒त् । तस्मै॑ । ए॒त॒म् । षो॒ड॒शि॒न॒म् ।

प्रेति॑ । अ॒य॒च्छत् । तम् । अ॒गृ॒ह्णी॒त । ततः॑ । वै । सः । अ॒ग्रम् ॥
 दे॒वता॑नाम् । प॒रीति॑ । ऐ॒त् । य॒स्य । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । षो॒ड॒शी ।
 गृ॒ह्यते॑ ॥ 39 (50)

6.6.11.3

ऽग्र॑मे॒व स॒मा॒ना॒नां प॒र्येति॑ प्रा॒तः स॒वने॑ गृ॒ह्णाति॑ वज्रो॑ वै षो॒ड॒शी
 वज्रः॑ प्रा॒तः स॒वन॑ स्वा॒दे॒वैनं॑ यो॒नेर्नि॑गृ॒ह्णाति॑ स॒वने॑ स॒वने॑ऽभि
 गृ॒ह्णाति॑ स॒वना॑थ्-स॒वना॑दे॒वैनं॑ प्र॒ जन॑यति तृ॒तीय॑स॒वने॑ प॒शुका॑मस्य
 गृ॒ह्णीया॑द्-वज्रो॑ वै षो॒ड॒शी प॒शव॑स्तृ॒तीय॑स॒वनं॑ व॒ज्रेणै॒वास्मै॑
 तृ॒तीय॑स॒वना॑त् प॒शून॑व रु॒न्धे नो॒क्थ्ये॑ गृ॒ह्णीया॑त् प्र॒जा वै प॒शव॑
 उ॒क्थानि॑ यदु॒क्थ्ये- [] 40

6.6.11.3 - Padam

अ॒ग्रम् । ए॒व । स॒मा॒ना॒नाम् । प॒रीति॑ । ए॒ति । प्रा॒तस्स॒वन इति॑
 प्रा॒तः - स॒वने॑ । गृ॒ह्णाति॑ । वज्रः॑ । वै । षो॒ड॒शी । वज्रः॑ ।
 प्रा॒तस्स॒वनमि॑ति प्रा॒तः - स॒वनम् । स्वा॒त् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नेः ।
 नि॒रिति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । स॒वने॑ स॒वन इति॑ स॒वने॑ - स॒वने॑ । अ॒भीति॑ ।

गृ॒ह्णा॒ति । स॒व॒ना॒त्स॒व॒ना॒दि॒ति स॒व॒ना॒त् – स॒व॒ना॒त् । ए॒व । ए॒न॒म् ।
 प्रे॒ति । ज॒न॒य॒ति । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न इति॑ तृ॒ती॒य – स॒व॒ने । प॒शु॒का॒म॒स्ये॒ति
 प॒शु – का॒म॒स्य । गृ॒ह्णी॒या॒त् । व॒ज्रः । वै । षो॒ड॒शी । प॒श॒वः ।
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॒ति तृ॒ती॒य – स॒व॒न॒म् । व॒ज्रे॒ण । ए॒व । अ॒स्मै ।
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒ना॒दि॒ति तृ॒ती॒य – स॒व॒ना॒त् । प॒शून् । अ॒वे॒ति । रु॒न्धे । न ।
 उ॒क्थ्ये॑ । गृ॒ह्णी॒या॒त् । प्र॒जे॒ति प्र – जा । वै । प॒श॒वः । उ॒क्थ्या॒नि ।
 यत् । उ॒क्थ्ये॑ । 40 (50)

6.6.11.4

गृ॒ह्णी॒या॒त् प्र॒जां प॒शून्स्य॑ निर्द॒हे॒द॒ति॒रा॒त्रे प॒शु॒का॒म॒स्य गृ॒ह्णी॒या॒द्-व॒ज्रो
 वै षो॒ड॒शी व॒ज्रे॒णै॒वा॒स्मै प॒शून्व॑रु॒ध्य रा॒त्रि-यो॒परि॑ष्ठा-
 च्छ॒म॒य॒त्य॒प्य॒ग्नि॒ष्टो॒मे रा॒ज॒न्य॑स्य गृ॒ह्णी॒या॒द्-व्या॒वृ॒त्का॒मो हि रा॒ज॒न्यो
 य॒ज॒ते सा॒ह ए॒वा॒स्मै व॒ज्रं गृ॒ह्णा॒ति स ए॒नं व॒ज्रो भू॒त्या इ॒न्धे नि॒र्वा
 द॒ह-त्ये॒क॒वि॒ंश॒ स्तो॒त्रं भ॒व॒ति प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ह॒रि॒व॒च्छ॒स्य॒त इ॒न्द्र॒स्य
 प्रि॒यं धा॒मो- [] 41

6.6.11.4 - Padam

गृ॒ह्णी॒यात् । प्र॒जा॒मि॒ति॒ प्र – जा॒म् । प॒शून् । अ॒स्य । नि॒रि॒ति॒ । द॒हे॒त् ।
अ॒ति॒रा॒त्र इ॒त्य॒ति – रा॒त्रे । प॒शु॒का॒म॒स्ये॒ति॒ प॒शु – का॒म॒स्य ।
गृ॒ह्णी॒यात् । व॒ज्रः । वै । षो॒ड॒शी । व॒ज्रे॒ण । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् ।
अ॒व॒रु॒ध्ये॒त्य॒व – रु॒ध्य । रा॒त्रि॒या । उ॒परि॒ष्ठा॒त् । श॒म॒य॒ति॒ । अ॒पी॒ति॒ ।
अ॒ग्नि॒ष्टो॒म इ॒त्य॒ग्नि – स्तो॒मे । रा॒ज॒न्य॒स्य । गृ॒ह्णी॒यात् । व्या॒वृ॒त्का॒म
इ॒ति॒ व्या॒वृ॒त् – का॒मः । हि । रा॒ज॒न्यः । य॒ज॒ते । सा॒ह इ॒ति॒
स – अ॒हे॒ । ए॒व । अ॒स्मै । व॒ज्र॒म् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । सः । ए॒न॒म् । व॒ज्रः ।
भू॒त्यै॑ । इ॒न्धे॒ । नि॒रि॒ति॒ । वा । द॒ह॒ति॒ । ए॒क॒वि॒ंश॒मि॒त्ये॒क–वि॒ंश॒म् ।
स्तो॒त्र॒म् । भ॒व॒ति॒ । प्र॒ति॒ष्ठी॒त्या इ॒ति॒ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ । ह॒रि॒व॒दि॒ति॒
ह॒रि – व॒त् । श॒स्य॒ते॒ । इ॒न्द्र॒स्य । प्रि॒य॒म् । धा॒म । 41 (50)

6.6.11.5

–पा॒प्नो॒ति॒ क॒नी॒या॒सि॒ वै दे॒वेषु॑ छ॒न्दा॒स्य॒सन्–ज्या॒या॒स्य॒सुरे॑षु
ते दे॒वाः क॒नी॒य॒सा छ॒न्द॒सा ज्या॒यः छ॒न्दो॒ऽभि॒ व्य॒श॒सन् ततो॑ वै
ते॒ऽसु॒राणां॑ लो॒क॒म॒वृ॒ज्ज॒त यत् क॒नी॒य॒सा छ॒न्द॒सा ज्या॒यः छ॒न्दो॒ऽभि॒

वि॒श॒ञ्॒सति॑ भ्रातृ॒व्यस्यै॒व तल्लो॒कं वृ॒द्धे ष॒डक्ष॒राण्यति॑ रेचयन्ति
ष॒ड् वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तूने॒व प्री॑णाति च॒त्वारि॑ पूर्वा॒ण्यव॑ कल्पयन्ति-[] 42

6.6.11.5 - Padam

उ॒पेति॑ । आ॒प्नोति॑ । कनी॒याञ्॒सि । वै । दे॒वेषु॑ । छन्दा॒ञ्॒सि ।
आस॒न् । ज्या॒याञ्॒सि । अ॒सुरे॑षु । ते । दे॒वाः । कनी॒यसा॑ । छन्द॒सा ।
ज्या॒यः । छन्दः॑ । अ॒भि । वी॒ति । अ॒शञ्॒सन् । ततः॑ । वै । ते ।
अ॒सुरा॑णाम् । लो॒कम् । अ॒वृ॒ज्जत॑ । यत् । कनी॒यसा॑ । छन्द॒सा ।
ज्या॒यः । छन्दः॑ । अ॒भीति॑ । वि॒शञ्॒सतीति॑ वि – शञ्॒सति॑ ।
भ्रातृ॒व्यस्य॑ । ए॒व । तत् । लो॒कम् । वृ॒द्धे । ष॒ट् । अ॒क्षरा॑णि । अती॒ति ।
रेच॑यन्ति । ष॒ट् । वै । ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तून् । ए॒व । प्री॑णाति । च॒त्वारि॑ ।
पूर्वा॑णि । अ॒वेति॑ । क॒ल्पय॑न्ति । 42 (50)

6.6.11.6

चतु॑ष्पद ए॒व प॒शून्व॑ रुन्धे द्वे उत्तरे॑ द्वि॒पद॑ ए॒वाव॑ रुन्धे
ऽनु॑ष्टु॒भम॑भि सं पादयन्ति॑ वाग्वा अनु॑ष्टुप् तस्मा॒त् प्रा॒णानां॑
वा॒गु॒त्तमा॑ स॒मया॑विषिते॒ सूर्ये॑ षोड॒शिनः॑ स्तो॒त्र-मु॒पाक॑रोत्येतस्मिन्

वै॒ लो॒क इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन्त् सा॒क्षादे॒व वज्रं॑ भ्रातृ॒व्याय॑
प्र॒ हर॑-त्यरुण॒पिशङ्गो॑ऽश्वो॒ दक्षि॑णै॒तद्वै॑ वज्र॒स्य रू॒पꣳ समृ॑द्ध्यै । 43

6.6.11.6 - Padam

चतु॑ष्पद॒ इति॑ चतुः-पदः॑ । ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । द्वे॑ इति॑ ।
उत्त॑रे इत्युत् - त॒रे । द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि - पदः॑ । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
अ॒नु॒ष्टु॒भमि॑त्यनु - स्तु॒भम् । अ॒भि । स॒मिति॑ । पा॒दय॑न्ति । वाक् ।
वै । अ॒नु॒ष्टु॒बि॒त्यनु॑ - स्तुप् । तस्मा॑त् । प्रा॒णाना॑मिति॑ प्र - अ॒नाना॑म् ।
वाक् । उत्त॑मेत्युत् - त॒मा । स॒मया॑विषित॒ इति॑ स॒मया॑ - वि॒षिते॑ ।
सूर्ये॑ । षोड॑शिनः । स्तो॒त्रम् । उपा॑करोतीत्युप - आ॒करो॑ति ।
ए॒तस्मि॑न् । वै । लो॒के । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । अ॒हन् । सा॒क्षादि॑ति
स - अ॒क्षात् । ए॒व । वज्र॑म् । भ्रातृ॒व्याय॑ । प्रेति॑ । हर॑ति ।
अ॒रुण॑पिशङ्ग॒ इत्य॑रुण - पि॒शङ्गः॑ । अ॒श्वः । दक्षि॑णा । ए॒तत् । वै ।

वज्रस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । 43 (47)

(लो॒को – वि॒दुषः॑ षोड॒शी गृ॒ह्यते॑ – यदु॒क्थ्ये॑ – धाम॑ – कल्पयन्ति
– सप्तच॒त्वारि॑ंशच्च) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(सुवर्गाय॑ यद् दाक्षिणानि॑ – समिष्ट॑ यजू॒ – ष्यवभृथ॑ यजू॒षि –
स्म्येन॑ – प्रजापतिरेकादशिनी॑ – मिन्द्रः॑ पत्न्या॑ – घ्नन्ति॑ – देवा॑
वा इन्द्रियं॑ वीर्यं॑ – देवा॑ वा अदाभ्ये॑ – देवा॑ वै प्रबाहुक् –
प्रजापतिर्देवेभ्यः॑ स रिरिचानः॑ – षोडश॑धैकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(सुवर्गाय॑ – यजति॑ प्रजाः – सौम्येन॑ – गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं॑ –
गृह्णीयात् प्रजां पशून् – त्रिचत्वारिंशत्)

First and Last Padam of sixth Prasnam of 6th Kandam :-

(सुवर्गाय॑ – वज्रस्य॑ रूपं॑ समृद्ध्यै॑)

Kaanda Korvai with starting Padams of 6 Prasanams of Kandam 6

(प्राचीनव॑श् – य – च्वा॑त्वाला – द्य॒ज्ञेने॑ – न्द्रः॑ –
सुव॑र्गाय – षट्)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति षष्ठं काण्डं ॥

पद पाठे (वाक्य सहित)–षष्ठकाण्डे–षष्ठः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandan 6 – Prasanam 6– TS 6.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	238
Anuvakam 2	3	141
Anuvakam 3	5	262
Anuvakam 4	6	280
Anuvakam 5	4	187
Anuvakam 6	2	86
Anuvakam 7	4	206
Anuvakam 8	4	189
Anuvakam 9	2	119
Anuvakam 10	2	120
Anuvakam 11	6	297
Total →	43	2125

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandan 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in